

VIEŅYBĒ LIETUVNIKŪ

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 16.

Plymouth, Pa., d. 18 Balandžio (April) 1900 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XV.

Rasiant apie permainą adresu būtina reikia atsiųsti ir senąjį adresą. Dėl norinčių pamatyti mūsų laikraštį siunčiame vieną numerį dykai. Prenumerata turi būti iš viršaus apmokėta.

THE WEEKLY
Vienybė Lietuvniku

APPEARING EVERY WEDNESDAY

The only Lithuanian "NEWSPAPER" in PLYMOUTH, PA. Represents the interest of more than 300,000 Lithuanians in the United States. Subscription only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE \$0.25
ONE INCH ONCE \$1.00
ONE INCH, ONE YEAR \$10.00

all communications must be addressed

J.J. Paukštis & Co. Plymouth, Pa.,

The Printing Office of „Vienybė Lietuvniku“ executes the cheapest, promptest and most correct printing in lithuanian language:

FOR PRINTING in all modern languages.

„Vienybė Lietuvniku“

Išleista košną Seredą, Plymouth

KASZTUOJA.

ANT METŲ AMERIKOJE.... \$2,00
I UZMARĖ..... \$3,00

APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų \$10,00
Viena eilutė smulkiom raidem 25c.
Už colį vieną sykį garsinant 010c
Pajieszkėjimai: už vieną sykį 50c
Du sykį garsinant 75c.
Tris sykį [už vieną dolerį] 100c.

Pinigai kitaip nesistunčia, kaip tik per MONEY ORDER, POSTAL NOTE" arba registravo tose gromatose, ant szito antraszo:

J.J. Paukštys & CO.

224 East Main Str.,

Plymouth, Pa.

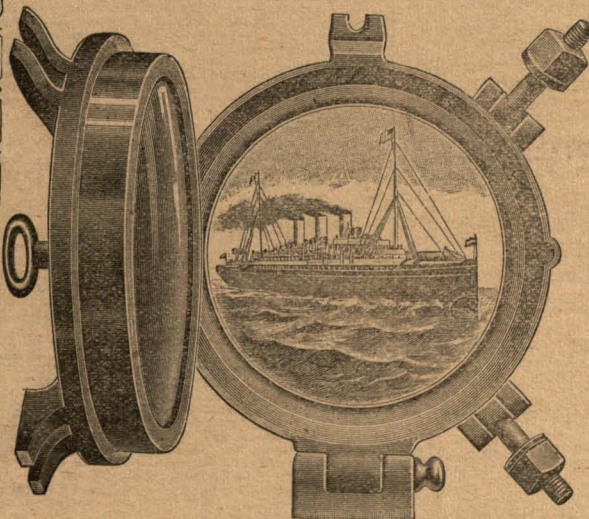
SPAUSTUVE.
„Vienybes Lietuvniku“

224 E. Main Street, PLYMOUTH, PA.

Spausdinasi visokios knygos, konstitucijos dėl draugysčių, apgarsinimai, tikietai, bilos, gromatos ir kiti visoki darbai. Darbas atliekamas greitai ir pigiai.

PARDUODA LAIVAKORTES

* Ant visu kialiū geriausiu ir greičiausių laivų *

Siunčia piningus į visas svieto dalis greitai ir pigiai. Norintis kad jo piningai siunčiami į tėvynę nepažutų ir kūr greičiausiai nueitų tegul kreipiasi pas mumis

Po TOKIU ADRESU

J.J. Paukštis & Co.

(P. O. Box 1018) 224 East Main str. PLYMOUTH, PA.

Lietuvizkas ir Lenkizkas **Kromas** visokių šviežių tavo rū. Taipogi parduoda šipkortes į visas dalis svieto, ant greičiausių ir drucžiausių laivų. Išmaino visokius piningus, o ir nusiunčia į užmarę, tiesiog į namus greitai ir pigiai.

Tam. A. Butkevycius,
NANTICOKE, PA.

FRANK KOONS

Hotelis ir Restauracija

88 E. Market str.
Wilkes Barre, Pa.

{ Prieszais dypą }
{ L. V. gelžkelio }

Keleiviams geriause nakvune.

PRZESZLO 25 LAT
uzywaja wszystkie narody swiata
na
REUMATYZM.
NEURALGIE i podobne choroby,
wyrabiany na podstawie ciscitych
NIEMIECKICH
PRAW MEDYCZYNYCH,
slawny Dr. RICHTERA
„KOTWICZNY”
PAIN EXPELLER.
NIE MA NIC LEPSZEGO! Prawdziwy tylko ma „KOTWICE” za markę ochronną
F. Ad. Richtera & Co., 215 Pearl St., New York.
31 MEDALI ZŁOTYCH i innych
13 filii. Wlasno fabryki szkła.
25 ct. i 50 ct. Uznaje go i poleca:
najslawniejsi lekarze, wiasni i tele skladow artecznych duchowni i inne znakomite osoby. Blizsze szizogly u F. A. Richtera & Co.
215 Pearl St. N. Y.
DRA RICHTERA
KOTWICZNY STOMAKAL najlepszym srodkiem na kolki niestrawnosć, choroby zoladka.

Daktarka.
Johanna Želviene.

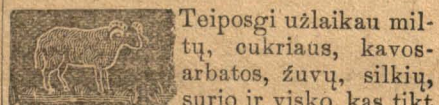
Vienintėle lietuviszka daktarka gydo visokias ligas. Offisas ir gyvenimas: ant kampo Centre Ave. ir Church uleczių. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
nū 12 iki 1 po piet,
a idarytas { nū 6 iki 8 vakaro.

Mėsinyčia
Adomo Adžgaucko,

Užlaiko kasdien šviežią mėsą, kiaulieną, verszianą, jautieną, avinczianą, kumpiai švieži rukyti, deszrų visokių galima gauti dideliam pasirinkime.

Teiposgi užlaikau miltų, cukriaus, kavos, arbatos, žuvų, silkių, surio ir visko kas tikt yra reikalinga žmogui dėl maisto ir už pigesnę prekę nei kaip pas kitus visi pas Ad. Adžgaucką
220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

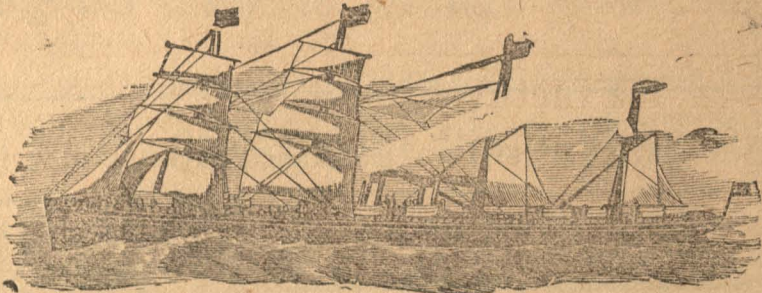
Max Kobre

Successor to

KOBRE & HERSCHMANN

Litewski i Polski **BANK**

40 Canal Str.,—142 Division Str., New York

Frieteliai! dudu jums zinia, kad mes pardudam Szifkortes ant visy greicziausiy laivy uz pigiausia preke. Esu uzvirtintu agentu ant liniju, North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Nitherlands Lines Roterdamo. Siuncziamie pinigus, kurius jusy prieteliai gauna j 15 dieny. Musy kantoroje galite susiszneketi lietuviszkai ir lenkiskzai. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 25 metus su koznu apsiejome teisingai. Teiposgi pardudame tikietus ant visy gelezinkeliy Amerikoje ir Europoje.

KANTORAI MUSY EUROPOJE YRA TOKI

31 Admiralitatstrasse Hamburg. 46 Heerdenthorsteinweg Bremen.
20 Maaskade Rotterdam.

LINKSWAN NAME MUZIKA VIS YRA

Uz \$500 PIANO ARBA \$250 VARGONUS daugelis [zmonių] negal nusipirkti nei moka ant jų grajyti. HOME MUSIC Box uzima jų vieta ir delei pigumo gali ir vargingiausias zmogus nusipirkti. Grajija taja muzika net sunkiausias kompozicijas. Kompozicijos yra iszdirbtos ant plieniniy voleliu, kurie turi plieninius dantis, o ne kokius popierinius arba kitokius. Turi meily balsą ir nududa kaip

vargonai. Grajija visas dainas, kurios palinksmina senus ir serganczius Bovija visą draugystę gražiausias valcuis, polkomis, kadriliais ir t. t. Pagelbsti dainavimui visy populiarsizkų dainu. Linksma bova vaikams. Ji grajija per 1000 visokių kompoziciju. Yra tai apdyvytinas iszradimas. Tukstanczius paliudijimų turime nu užganedintu pirkēju. „Teip daug visai nesitikėjome“ sako jie. Tai yra tikrai pigi muzika. Su viskum sveria 16 svaru. KASZTUOJA TIKTAI \$6,00 gražioje skrynuteje su kompozicijoms. Nusiusim jums gaę \$3,00 per Expressą. Agentai gerai užpelno. Greitai parsiduda. Atsiuskite uz 2 ct. marķę del katalogo ir tt.

STANDARD Mfg. Co., 45 Vesey St., New York; P. O. Box 2853. dept. 64

Address, SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.) Chicago, Ill.

SEND NO MONEY WITH YOUR ORDER, and the GRATE DROP CABINET BURDICK SEWING MACHINE by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your nearest freight depot and if found perfectly satisfactory, exactly as represented, equal to machines others sell for \$50.00, and THE GREAT BURDICK SEWING MACHINE YOU can have for \$15.00, and the freight will be added to the bill. We will send you the trial machine for 10 days, and we will return your trial machine at \$10.00, and we will return your trial machine at \$10.00, and we will return your trial machine at \$10.00.

BEWARE OF IMITATIONS by unwise consumers. The greatest value ever offered by any house. The BURDICK Sewing Machine is the best machine ever made. It is made in America. It is made in America. It is made in America.

THE BURDICK SEWING MACHINE MADE WITH THE BEST MATERIALS AND BY THE MOST SKILLED WORKMEN. IT IS THE BEST MACHINE EVER MADE. IT IS THE BEST MACHINE EVER MADE. IT IS THE BEST MACHINE EVER MADE.

SOLID QUARTER SAWED OAK DROP DESK CABINET, please polished. One illustration shows machine closed (head dropping from side) to be used as a center table, and another shows the machine open, the other open with full length table and head in place for sewing. A large frame, best 1000 rotation hand, cord, and a base, and decorated with the finest marble and beautiful inlay work. The head is made of the finest wood, and is adjustable, and has a large light arm, which is adjustable, and has a large light arm, which is adjustable, and has a large light arm, which is adjustable.

LI COSTS YOU NOTHING to see and examine the machine, compare it with the kind of fancy work. A few years having been made in every inch, and every inch of the machine is made in every inch, and every inch of the machine is made in every inch, and every inch of the machine is made in every inch.

WE TO RETURN YOUR \$15.00 if at any time within three months you are not satisfied. ORDER TO DAY. 65-66 and 67 North Dear Street, Chicago, Ill. (Sears, Roebuck & Co. are thoroughly reliable.)

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuviszkas **BRAVORAS** Suvienytose Valstijose Sziaurine Amerikos, kuriame iszdirba geriause ALU PORTERU ir ELIU.

Nes yra daromas isz grynų javu ir geriausiy apfiniu, norint ir geiant truputi užsilinksmini bet galvos neskauda, nes jame nėra jokių primaiszytų kvarbų né proszky.

Todėlgi perkantieji ir pardavėjai (karcziannikai) visados reikalaukite Lietuviszko

alaus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelspise aavo Vientauczius lietuvius.

alaus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelspise aavo Vientauczius lietuvius.

POLISH--LITHUANIAN BREWING CO.

DANVILLE, PENN., A.

SEND US ONE DOLLAR

Cut this ad. out and send to us with \$1.00, and we will send you this NEW IMPROVED PARLOR GEM ORGAN, by freight C. O. D., subject to examination. You can examine it at your nearest freight depot, and if you find it exactly as represented, the greatest value you ever saw and far better than organs advertised by others at more money, pay the freight agent OUR PRICE \$35.50, less the \$1.00 deposit, or \$34.50 and freight charges. THE PARLOR GEM is one of the most DURABLE AND SWEETEST TUNED instruments ever made. From the illustration shown, which is engraved direct from a photograph you can form some idea of its beautiful appearance. Made from solid quarter sawed oak or walnut as desired, perforated key slip, full panel body, beautiful marquetry design panels and many other handsome decorations and ornaments, making it the VERY LATEST STYLE. THE PARLOR GEM is 6 feet high, 42 inches long, 23 inches wide and weighs 330 pounds. Contains 5 octaves, 11 stops, as follows: Diapason, Principal, Dulciana, Melodia, Celeste, Cremona, Bass Coupler, Treble Coupler, Diapason Forte and Vox Humana; 2 Octave Couplers, 1 Tone Swell, 1 Grand Organ Swell, 4 Sets of Orchestral Toned Resonatory Pipe Quality Reeds, 1 Set of 37 Pure Sweet Melodia Reeds, 1 Set of 37 Charmingly Brilliant Celeste Reeds, 1 Set of 24 Rich Mellow Smooth Diapason Reeds, 1 Set of Pleasing Soft Melodious Principal Reeds. THE PARLOR GEM action consists of the Celebrated Newell Reeds, which are only used in the highest grade instruments; fitted with Hammond Couplers and Vox Humana, also best Polze felt, leathers, etc., bellows of the best rubber cloth, 3-ply bellows stock and finest leather in valves. THE PARLOR GEM is furnished with a 10x14 beveled plate French mirror, nickel plated pedal frames, and every modern improvement. We furnish free a handsome organ stool and the best organ instruction book published.

GUARANTEED 25 YEARS. With every PARLOR GEM ORGAN we issue a written binding 25 year guarantee, by the terms and conditions of which if any part gives out we repair it free of charge. Try it one month and we will refund your money if you are not perfectly satisfied. 500 of these organs will be sold at \$35.50. ORDER AT ONCE. DON'T DELAY. OUR RELIABILITY IS ESTABLISHED. If you have not dealt with us ask your neighbor about us, write the publisher of this paper or Metropolitan National Bank, or Corn Nat. Bank of Chicago; or German Exchange Bank, New York; or any railroad or express company in Chicago. We have a capital of over \$700,000.00, occupy entire one of the largest business blocks in Chicago, and employ nearly 2,000 people in our own building. WE SELL ORGANS AT \$22.00 and up; PIANOS, \$115.00 and up; also everything in musical instruments at lowest wholesale prices. Write for free special organ, piano and musical instrument catalogue. Address, (Sears, Roebuck & Co. are thoroughly reliable.—Editor.) SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.), Fulton, Desplaines and Wayman Sts., CHICAGO, ILL.

Visokias knygas,

lietuviszkas, taip drasiszkas kaipu ir moksliszkas, taipgi ir laikraszczziy; kaipu tai: „Varpa“, „Ukininkas“ ir „Tevynės Sarga“, visus tris kartu imant ant 1900 m. gaunama uz \$3 dol. Katalogą knygu ir laikraszczzius ant paziuros prisiuncziu dovanai. Užprasanz knygas arba laikraszczzius, reikia skyiu ir piningus prisiusti.

Jurgis Lapinas
Tilžeje — Tilsit
Ostpr. Germany.

Kasnori gero tavo gauti ir skanaus gerymo ragauti: tegu atsilanko pas Joną Žukaucką
Plymouth, Pa.

BRAVORAS.

(CITY BREWERY CO.)

Kuriame iszdirba skaniausia, geriausia ir sveikiausia, ALU ELIU ir PORTERU.

Po No 600 iki 612 Pearl str.
ELIZABETH N. J PETER BREIDT
Locninjkas.

AGENTAS

assekuravojimo NAMU ir visokių DAIGTU už ugnies
Geo. G. WILLIAM, agentas.
Main str. Plymouth, Pa.

PERŽVALGA.

— Vilnaus gub. tapė įkurta „Ukiszka draugystė“ prie kurios vien tik dvarponiai galėse prigulėti ir dėlto metinę mokesčių pakėlė net ant 15 rublių, kad negalėtu ukininkai arba neturtingesni bajorai prigulėti. Prisiraszymas teip-gi 15 rubl.

— Maskolijos valdžia ketina įvesti Lietuvoje „Zemstvas“ (savimi valdanti valsčiai), bet rinkti urėdninkus turės tiesą tik tie, kurie turės 200 desėtinų žemės Kauno gub. o 300 des. Vilnaus gub. Tai-gi visas iszrinkimas valdžios, visi vietiniai reikalai, uždėjimas mokesčių bus pavestas vien dvarponiams, kas ukininkus teip pajungs, kaip laike baudziavų. Gudriai apmislyta. Neparodyti sodiečiams ką jie gali, nes paskui ponams ir valdžiai nebus tarpe jų vietos.

— Vilniuje lietuviams pradėtus lietuviszškai giedotie szv. Mikalojaus ir Misijonierių bažnyčiose, kunigai užgundė lenkus kad tiejie pradėtu giedoti lenkiszškai ir lietuvius iszvarytu tokiu budu. Kun. užgieda lenkiszškai rods, bet lietuviai lenkų giedoti neužleidžia.

— Prusų Lietuvoje, Žibuose, 20 Kovo buvo metinis susirinkimas „Liet. Skyrymo Draugystės“ pradėtas ir baigtas su nuszaukimu ciesoriui ant garbės. Kiek turi draugystė sąnarių ir pinigų, negarsina. Virszininkais likosi visi seniejie. užmanyta tapė vėl rinkti paraszus ir paduoti valdžiai reikalavimą, kad mokyklose vaikams visas tikybos mokslas butu suteikiamas vien lietuviszkoje kalboje, kad vaikais butu mokinami, pradėtant lankyti mokyklas, lietuviszškai ir tik paskiaus vokiszškai. Priegtam dar sykiu praszy, kad į Szilokarczią atsiųstu pulką kareivių o Klaipėdoje taji padidintu.

— „Nauja Lietuviszka Ceitunga“ 25 num. patalpino ap-

garsinimą szitokį: „Ligos dėl lei randa (vietą) sveika bei druta merga tik vien nuo laisvės (isz kaimo) už labai augsztą algą ir dovaną kelionę meilinę priėmimą. Milžimą atliks apsivedęs szveicaras.“

— P. Baczkauckas 30 num. „Saulės“ paraszė puikų pamokslą, kurio pabaiga tokia: „jūsų laukia ta pati laimė Judosziaus, kuris pasitempė, teip ir su taisias kvailiais stosis, (o sykiu ir p. Baczkaucku) ką duok Dieve. Amen“.

— P. Baczkauckas netekęs garbės sąnarystės Susivienijime apsimeta dideliu kataliku esąs ir prisisypręs rodyja perkeisti Susiv. vardą ant Susiv. Lietuvių Katalikų Amerikoi. Priegtam jis rodyja apsižiurėti kunigams, kad juos paszalinus isz Susiv. nenupultu katalikystė. — Už szitą rodą p. Baczkauckas yra vertas didelio medalio nors isz puspadžio.

— „Saturday Reporter“ isz Balandžio 14 pranesza, kad Luzernės pavieta kasierius pastatęs ant pardavimo namą ir lotą Szv. Kazimiero lietuviszkos parapijos isz Plymouth'o už \$24,76.

Aukos parodai

Pr. Runkeviczia (kareivis)
Fort Mott, N. J. 1—
V. Gilavicius,
New Britain, Conn. 1—
Lietuvių aukos siųstos
„Lietuvos“ redakcijon, kurias prisiuntė p. Olszevskis 62—
Buvo \$1331,85
Labu \$1395,85
J. J. Pauksztis.

Aukos kankintiniams

Pr. Runkeviczia (kareivis)
Fort Mott, N. J. -55
V. Gilavicius
New Britain, Conn. -25
J. Samuolis, Wilkes-Barre -35
Buvo \$135,70
Labu - \$136,85
Virszui minėtas aukas kankintiniams iszsiuntėme Kan-

tantinių Komiteto kasieriui p. A. Olszevskiui „Lietuvos“ iszleistoju Chicigo, Ill.

Priegtam „Vienybės“ redakcija priims aukas dėl kankintinių ir ant toliaus.

Redakcija.

Isz Lietuvos.

(Pabaiga.)

ROZDEVICZIUS IR J-IS.

Rodzeviczius, reikia pasakyti, nemėgsta labai studentų universitetų. Ar tai todėl, kad nėra davatkomis ir ne nori jo klausyti, ar tai dėlko kito, gana to, kad nemėgsta, ypatingai studentų lietuvių. Vieną studentą J-tį apskundė jisai policijai, juog jis 1) žada laikyti lietuviszką knygyną ir žmonėms knygutes dalinti; 2) rinko žinias apie Rodzeviczių dėl patalpinimo į laikrasztį. Skundimai nemenki; laikas knygas lietuviszkas ir dar pats raszas, ypacz svarbus szitie skundimai dabartiniuose laikuose, kada labai menkai teikia, kad prikibti ir žmogų sugniaužti. Dar lengviau buvo jį sugniaužti, kad buvo iszsiųstas isz Maskvos laike studentų judėjimo, tada paskui kiekvieną sekiojo žandarai. Sako skundimai dar labiau padidino jo dabojią. Bet negana to, 28 Kovo 1899 m. apie Rodzeviczių buvo iszlipinti po miestą ir ant plento atsizaukimai raszyti ant hektografo, kur buvo nurodyti Rodzevicziaus darbai. Turinys ant kiek atmenu, ir ant kiek man suteikė szitoks:

„Sziauliečiai ir Sziaulietės! Jau nuo seniai persekioja mus maskoliai. Sunkiau jiems veikti, jeigu neturi mūsų tarpe iszdaviko. Dabar toks atsirado, o juomi yra kun. Rodzeviczius. Jis nori isznaikinti mūsų kalbą, vieton jos kiesz lenkiszką, nori mus į maskolius paversti. Kaip niekina mūsų kalbą rodo jo pamokslas Szv. Kazimiero dienoje.

Pasakė lenkiszką pamokslą viduryj' sumos. Ar daug lenkų buvo? Ir dar kada?—Viduryj' sumos!

Jis apskundžia lietuvius policijai. Žandarai jo klauso:

Katalikai! Jeigu mylite savę, savo vaikus, savo tikėjimą, savo kalbą, nelaikykite jo ilgiau pas savę, iszgruskite jį, ilgiau jis pabus, daugiau blogo padarys.“

Rodzeviczius pasiuto. Visus kunigus sukurstė. Sako, tai stud. J-czio darbas. Klebonas stacziai nurodė ant J-czio, nės tą paczią dieną paraszė jam laiszką.

O kodėl R. spėjo ant J-czio. Sztai kodėl. J-tis budamas klebonijoje' 25 Kovo Rodzevicziui rankos tyczia nepadavė, kaipo skundikui.

R. paleido kalbas tarp policijos ir davatkų, buk tai J-czio darbas ir reikia jį saugoti. R. numanė, kad ant visų negalima mesti bėdos, kol nenutverta už rankos, todėl kurstė policiją ir davatkas. Ant iszjieszkojimo kaltininko paaukavo 200 rublių.

Girdėjau, juog iszlipyta buvo nedaug, greitai policija ir davatkos nupleszė: buvo, teisybė, ant davatkų ir jo paties kartu prilipyta. Bet kunigai savo tikintiems už tai, kad apie kunigą raszo, po miszparų pamokslą pasakė apie iszlipinimą ir tuomi dar labiau iszplatino tąją žinia.

Žmones tie iszlipinimai pakurstė prieš R-czių, buvo susirinkę vyrai, jo laukan grusti ir muszti. Rodzeviczius kunigus kurstė veikti per bažnyčią. Buvo duota vyskupui žinia apie tą viską ir užklausta, ar daleis jis isz sakyklos apgarsinti vardus tų žmonių, ant kurių bėdą meta, ir juos kaipo bedievius, nės netiki į R-czių, iszkeikti. Bet tas nebuvo jiems daleista.

V.

KAS PER ŽMOGUS RODZEVICZIUS?

Suteikiau daug žinių apie jį. Skaitytojas gali užklausti, kas jis per žmogus, vardan ko jis veikia?

Yra tai žmogus sziek tiek su mokslu apsitrynęs, žino apie lenkiską kalbą, todėl jis ir tinka miesto davatkoms, priegtam jis izmano boboms galvas susukti. Labai neapkenčia visoko lietuviszko ir moksliszko. Tuodviem daiktam izsnaikinti jis visus parduotų. Bet nemislykite, kad jisai perkarsztas lenkomanas-kunigas. Jis daro viską apsimislyjęs (nors jo darbai nelabai atsargiai atlikti ordo apie jo menką protą, kaip tai jo paties laiszkas prie klebono, kuriame pats savę apkaltina). Nori įtikinti maskoliams, ir todėl eina izs vieno, gauna nuo jų paszalpą, dovanas, sako jiems, jis teipogi noris tą krasztą sumaskolinti. Juokingai supranta jis kunigystę. Pažiuros jo grynai jezavytiszkos. Visokius įrankius gali vartoti, kad tik savo dasiekti. Kaip mokintojas jis vaikų nemyli, pats kankina, pats plaka. O jeigu neklauso, tai gąsdina yvairiomis bausmėmis. Sztai paimsiu izstranką izs jo laiszko prie mergaitės-mokintinės motinos:

„Jeigu mano tas maldavimas neveiks...dovanok Tamista ir suprask, jeigu busiu prispirtas galutinai įrankių žiaurių, kokius asz be abėjonės turiu izs urėdiszko padėjimo. Nenoriu to, sakau, bet Dievas liepia ant paskutinės.“

Geras kunigas ir katalikas! Dievas liepia sznipinėti ir bausti vaikus! Kam gi tokius bedievius vyskupas atsiuntė pas mus? Gal nori kad jisai pražudytu mūsų visus vaikus, sugadintų doriszka ir sumaskolintų?

VI.

Liekasi dar perkratyti vieną dalyką apie davatkas. Visą jis veikė pasiremdamas ant jų.

Todėl jos teip ir užstoja už jį. Pagal jas ir Rodzevicziaus laiszkas galutinai izs teisina jį. Todėl tik, žmonėms nuraminti, klebonas ir izsleido tą laiszką po miestą. Mat ant kiek prisiriszimas prie jų stono aptemdin protą, aiszkių daiktų nesupranta. Davatkų vadovu to visoj' kompanijoj' apart paties Rodzevicziaus yra jo pagelbininkas ponas Moras. Puikus vadovas! Kol jaunus buvo, rasztininkavo, kas kartą pratursdavo labiau ir dabar tapo ponas Moras. Bet ir dabar neužmirszta tarnauti žmonelėms. Yra vertiku sude. Verezia izs lietuviszko ir lenkiszko ant rusiszko. Vieszpatie apsaugok, kaip jis verezia! Žodzius perkreipia beversdamas, pats kalbos nemoka. O koks gal buti sudas, jeigu sudzia nežino, ką daro kaltininkas ir liudininkai? Apjuokas tiktai. Gal buti tasai žmogus, kaip tikras davatka, nieko blogo nemato tame, kad kitiems blogą daro.

Apart to jis yra pakampinis advokatas arba szunadvokatos. Koks vadovas Rodzeviczius, tokie ir jo apginėjai.

Ypatos, ant kurių siunta Rodzeviczius, yra persekiojamos davatkų. Czionai jos, maž kone kaip ir visuomet, eina izs vieno su žandarais. Prirengs visą ką žandarams, tiems tik reikia žmogų suimti ir prapuldyti.

L-skį, J-tį davtkos persekioja, kaip įmano, ką tik ne szun'is ant jų karsto.

Rodzeviczius padalino visuomenę į dvi nelygi dali, mažesnę tik už jį, jeigu nepriskaityti prie jos ir policijos su žandarais. Parapijonis įerzinti jo lenkiszka propaganda.

Palauksime nekiek, pažiuresime ar ilgai mūsų piemenys laikys pas mus vilką, pamatysime, kaip rupinas apie mus.

Muzikėlis.

Politiszkos žinios

Amerika. Pas San Isidro pilipiniečiai sugavo 3 savuosius, kurie vadovavo amerikonomams ir izsduodavo savuosius, ir tarėsi juos kaipo judoszius tėvynės suszaudyti. Tame tarpe pasisekė vienam pabėgti prie amerikonų ir apie tai praneszti. Amerikonai nusiskubino į tą vietą, izsliuosavo savo vadus ir sugavo du pilipiniecius, kuriuodu be jokio sudo ant atviro lauko pakorė ant paliepimo gen. Funston'o. Tokio žiauraus budo nesilaiko nei viena izs apszviestesnių vieszpatysczijų ir be sudo, be izs tyrimo, nei vieno nežudo, ypatingai izs prieszingosios pusės. Toks amerikonų pasielgimas rodo, kad jie neaugszciaus stovi už nuožmiuosius žmones ir tuomi atvedė pilipiniecius ant to, kad tiejie sugavę amerikonus nuvarys pagiežą lygiu budu. Amerikoniszki genarolai reikalauja daugaus kareivių, nes negal izs laikyti užimtų miestelių. Pilipiniečiai visur pastoja daug gyvesniais ir labiaus pradeda užpuldinėti ant amerikonų. Galiausiai amerikonai įžiurėjo, kad jų laivynė Piliinuose yra visai nereikalinga, nes pakraszcziuose pilipiniečiai nesilaiko, o kas dedasi salos viduryje, tai laivynė nieko negal gelbėti. — 30 apicierų ir kareivių, amerikonų, yra patys nusižudę, o 430 yra beprotnamiuose. Priezasczia izsėjimo izs proto bus per karsztas klimatas, kurio amerikonai nepratę, ir priegtam girtuoklystė. — Mirusių nuo ligų, sužeistų ir užmusztų amerikonų skaitlius praėjusios sanvaitės siekia į 70. Viso kareivių Piliinuose tuomi tarpu yra 64,000.

Pietinė Aprika. Kaip dėstisi reikalai ant karės lauko, tuomi tarpu truksta žinių. Net Anglijos valdzia tokių negavo per 3 dienas, buk burai ar gy-

ventojai nukirtę telegrafų dratus. Paskiausios žinios pranesza apie muszį pas Wepener per 30 mylių į pietus nuo Bloemfontein, kur 18 anglų užmuszta bei 132 sužeisti taję. Bet kas buvo per pasekmės to muszio, tai žinių nėra. Jeigu anglai butu burus pergaleję arba izstumę izs jų vietų, tai butų senei jau pasigyre. Pagal tai galima spręsti, kad anglams yra vėl nepasisekė. Mažesnių susimuszimų yra atsitikę keletas tarp abiejų szalių sargybų, bet tos neturi jokios svarbos. Miestas Mafeking vis dar burų bombarduojamas. Majoras Plumer muszije 31 Kovo su burais sužeistas tapęs ir izs to miręs, bet angliszkos valdzios tas nepatvirtinta. Muszije galą gavo 3 apicierai ir 7 kareiviai; 3 apicierai ir 27 kareiviai sužeisti tapę o 11 į burų rankas patekę. Anglijos laikraszciai pradeda užsipulti ir ant lordo Roberto už nėmokėjimą vesti karės, kuriam burai atėmė 11 kanuolių, 600 užmuszė ir 900 kar. pateko burų rankas. Nataliuje gen. Bulleris susimuszė su burais, kurie vėl jau esti per 15 mylių nuo Ladysmith. Kanuolių szuviau buvo girdėti keletą dienų aplinkui, bet kokios pasekmės izsėjo, truksta žinių. Anglai sprendzia, kad priesz Bullerio pajiegas 35,000, esą 18,000 burų Nataliuje. Gen. lordas Roberts žada burus visai pergaleėti, kad tiktai turės ganėtinai arklių gabenimui transporto ir kanuolių. Iki sziol jis negalėjo nieko veikti dėl tujų stokos. Anglija tikisi iki galo Geguzio nugabenti Aprikon arklių į 20,000, kuriuos turi supirkusi sziaurinėje bei pietinėje Amerikoje ir Australijoje. Nors Anglija turi galybę kariaunos piet. Aprikoje, tazciaus gabena vis daugiaus. Angliszki laikraszciai rodyja valdziai nusiųsti iki 250,000 o tokios pajiegos burus tikrai pergalešencijos. Kiek burai tur ka-

reivių nėra tikrai žinoma. Anglai spėja jų esant į 35,000 Oranijai ir 18,000 Nataliuje. Tai gi viso burų butu į 55,000. Prie burų prisideda daugel liuosnorių iš Europos visų šalių bei pačių angliszkų valdybų Aprikoje. Pretorijai svetimųjų pulke esant 2000 kazokų uniformose. Anglams pastaczius penkis kart tiek, būrai gal liktis pergaltais, bet gal ir antraip iszeiti. Anglija iki sziol yra netekusi 765 apicierių ir 12,600 kareivių; 10,000 esą ligonbucziuose, kas numazina anglų pajiegas ant 23,000. Užmuszta yra 309 apicierai ir 3944 kareiviai; burų rankose yra 168 apicierai ir 3722 kareiviai; jau netinkanti į karę yra 288 apicierai 4934 kareiviai.

Laikraszcziai pranaszauja, kad caras užkviesę Angliją taikytiesi su burais ir jeigu Anglija to nedarytu, tai tuojaus siųsę kariauną užimti Kabulą ir Heratą Afganistane rytinių angliszkų Indijų raktus.

Prancuzija. Praėjusę subatą su iszkilme tapė atidaryta visasvietinė paroda, nors tuolos budavonės neužbaigtos dar ir parodos daiktai dar ne vietoje. Szitoji paroda Prancuzijai atnesz milijadus frankų naudos, ypatingai Paryžiui. Dabartinėje parodoje bus mažne viso svieta pramonė matematika ir gyvenimas, o tarp to viso ir lietuvių.

Dalis darbu.

Frostburg, Md. 5000 kalnakasių sustraikavo reikalaujami pakėlimo algos nuo 55 ant 60 ct. už toną nuo 2240 svarų. Straikieriai nutarė neiti nei viens dirbti, kol kompanija nepakels reikalaujamos algos.

Shamokin, Pa. Mid-Valley kasyklos No. 1 tapo uždarytos ant nepaskirto laiko

ir 300 darbininkų neteko darbo.

Trenton, Pa. Wilsono vilnonių iszdarbių pabrūke sustraikavo 65 merginos reikalaujamos paszalinimo užveizdo, kuris vieną merginą norėjo pavaryti nuo darbo buk už negerą atlikimą darbo, ką peržiūrėjus pasirodė užveizdo melagystė.

Holyoke, Mass. Straikas Merrick'o siulų pabrūke pasibaigė, nes kompanija pakėlė 25 ct. algos pagal darbininkų reikalavimą. Dabar darbininkai gaus po \$2,25 ct. už dieną.

Terre Haute, Ind. Kalnakasiai unijonistai minksztųjų anglių kasyklose pareikalavo nuo savo darbdavių, kad galėtu paraką pirktsi kur jie nori ir kad butu iszmokamos algos kas sanvaitė.

Atlanta, Ga. Czionai sustraikavo veik visų geležinkelių telegrafistai dėlko susivėlina iki ant 5 valandų trukiai, nes neturėdami žinių negal judytis iš vietos.

Knoxville, Tenn. Kasyklų Coal Creek sustraikavo 300 kalnakasių reikalaujami pripažinimo unijos.

Forty Fort, Pa. Czion sustraikavo 1000 kalnakasių kasyklų Harry E. ir Forty Fort reikalaujami didesnės algos už iszmuszimą skylių isz vienų kasyklų į kitas, kad ne numestu teip daug anglių, buk dėl jų neczystumo ir kad nekrauti teip kupinų karų.

Scranton, Pa. 600 kalnakasių kasyklų Mt. Pleasant sustraikavo reikalaujami pakėlimo algų už visokį darbą, nes atmetus visokius kasztus, nelieka darbininkams daugiau kaip \$1,00 iki \$1,30 už dienos darbą nuo 10 valandų.

Chicago, Ill. Straikas namų statytojų tęsesi tolyn. Nuo vienų didelių namų statymo kontraktieriai atstatė 200 unijonistų ir tas atstatymas dar daugiau sujudino

straikierius. Kur neunijonistai dirba, ten yra augsztai aptverta lentų tvora ir dar keli policijantai juos sergsti. Neunijonistams einant prie darbo arba grįžtant, užpuola unijonistai ir gerai apdaužo. Unijos prezidentas atsiszaukė į kitų miestų unijas, kviesdamas straikierius suszelpti.

Pittsburg, Pa. 10,000 kalnakasių straikuoja dar, nes kasyklų savininkai nesiskubina iszpildyti darbininkų reikalavimus.

San Francisco, Cal. Risdon'o geležies liejinyčių kompanija apėmė 32 akru žemės ir 1700 pėdų pajurio dėl itaisymo sausų dokų kur įrengs laivų budavojimo dirbtuves net už \$3,000,000. 3000 darbininkų turėš tenai darbą.

Buffalo, N. Y. Szioje vasaroje czion taps pastatytas pabirkas liejimui plieno ir misingio, kur pora tukstanczių darbininkų gaus darbą.

Nekroliogija.

Henrikas Bukaitis [Bukavskis].

11 dieni Kovo sz.m. Stockholme (Žuvedijoi) pasimirė garsus revoliucionierius ir apginėjas lenkų bei lietuvių tautos Henrikas Bukavskis arba Bukaitis, kaip jis pats savę lietuviszškai vadindavo. Gimęs jis 1838 m. dvarelyje Kaukliai, netoli nuo miestelio Puszalotai, Panevežio apskričio. Platus apraszymas jo gyvenimo buvo daugelyje lenkiszskų laikraszczių ir jo didi nuopelnai, kaipo lenko, ten placziai garsinama. Bet kadangi jis buvo grynai lietuviszkos kilties, kadangi patsai savę laikė visada lietuviu ir kaipo toksai, pakilus tautiszkam lietuvių susipratimui, skubinosi prie jo, kad jį gelbėti, kad su juomi susigyventi, tai rods ir mes, lietuviai, ne

privalome apleisti jo nepaminėję. Kaip nuo lenkų, teip ir nuo lietuvių jis pilnai užsipelnė vainiką ant savo kapszczio.

Bebudams da Maskvos universitėte jis prilaiškė susineszimą su lenkų ir lietuvių tėvynainiais, kurie mąstė tuomet apie atgysiančią Lenkiją su visomis jos provincijoms. Pasklido garsas apie maisztą... Bukaitis priėmė karsztą jame dalyvavimą ir kaipo adjutantas vyriausio vado maiszto, kariavo už laisvę tėvynės. Suzeistas nesykį jis tryvojo iki galui rankiodams tarp Lietuvos kaimiečių kareivius už liuosybę. Tarpe jų jis slėpėsi visą pusmetį ir savo Bukaitį žmonės didziai guodojo. Kuomet viltis iszsiliuosavimo jau visai buvo žuvusi, Bukaitis apleido savo tėvynę jieszkodams prieglaudos Szvedijoi, kuri nesykį rodė savo simpatiją nuvergtai Lenkijoi. Czion jis ir gi norėjo įstoti į kariūmenę, bet apturėtos žaizdos jį teip susilpnino, juog apie tai negalima buvo manyti. Szvedų karalius suteikė jam vietą prie Karaliszko muzėjaus. Kaip tikras žinovas senovės ir visokių senovės liekanų jis papildė muzėjų ir padarė ten pilną tvarką, už ką užsipelnė nuo Szvedų tautos didžią paguodonę. Kaip augszta buvo szi guodonė, tai gali liudyti nors sekantis atsitikimas, apie kurį jis papasakojo mano vienam draugui. Keletas metų tam atgal aplankė Szvediją vienas rusų kunigaiksztis ir budamas Stockholme panorėjo pamatyti nekuriuos senovės palikimus, kurius turėjo pas save surinkęs Bukaitis. Paskirtas prie kunigaikszčio Szvedų adjutantas iszreiszkė apie tą norą Bukaicziui ir meldė jį aplankyti kunigaiksztij, bet szis atsakė, jeigu kunigaiksztis noris pamatyti tuos palikimus, tai gali pas jį patsai apsilankyti. Žinoma, kunigaiksztis supyko ir iszreį-

szkė savo neapykantą pacziam karaliui. Užklaustas paties karaliaus: kodėl teip padarė, Bukaitis mokėjo iszsiteisinti, sakydams, jeigu patsai karalius, norėdams matyti mano surinkimus, mane dažnai lankai, tai be abejo tą gali padaryti ir rusų kunigaikštis.

Bet įgyjęs tokią paguodoną tarp svetimtauczių Bukaitis nenusiramina savo gerove ir budams tarp svetimųjų niekad dos neužmirszta apie savo krasztą. Szvedijoje nuo senovės laikų buvo daug patekę visokių lenkiszkių ir lietuviszkių liekanų, kurias jis stropiai rankiojo ir siuntė į įsteigtą Rappersvile, Szveicarijoj, lenkiszkią muzėjų. Daugumas isz pakliuvusių ten liekanų — tai vis dovana szio lietuvio. Drauge su tuomi jis visą laiką turėjo susineszimą su visais lenkų ar lietuvių iszeiviais, auklėdams ir pastiprindams tarpe jų szviesius idealus liuosos tėvynės. Kad jo įtekmė tarpe jų buvo gana didelė, tai liudyja nors tas, juog laike paskutinės Maskolijos karės anglai kreipėsi prie Bukaiczio su pinigais, klausdami, ar negalima sukelti Lenkijoi ir Lietuvoje naujo maiszto.

Asz sakau, juog savo veikime jis neužmirszo ir tikrų lietuvių. Įsteigtai Paryžiuje draugystei „Želmuo“ jis siuntinėjo savo aukas ir davinėjo net stipendijas nuo vardo Bukaiczio. Tai užraszta draugystės knygoje. Prie Rappersvilio muzėjaus irgi tapo įsteigtos stipendijos, kame nuopelnas irgi vien tik Bukaiczio. Visur jis stengėsi suszelpti mokinancziąsi jaunuomenę, irtodėl nepadyvys nieks, jeigu ji szian dien jį teip apgailistauja. Tai ženklina užrubežiniai lenkų laikraszcziai. Bukaitis liko pakastas ik laikui Stockholme, bet paskiau jo lavoną ketina parkelti į Rappersvilį, kame arti nuo muzėjaus liko aprinkta jam vieta.

Kas link szio muzėjaus, tai Bukaitis jau ir man minėjo, juog ten daugiausiai lietuviszki palikimai, juog tai viasius lietuvių triuso. Todėl jis manė iszskirti ten lietuviszkus senovės palikimus ir įsteigti ten drauge lietuviszkią skyrių. Kaip tvirtina p. Gierszynskis, jo sądraugas kovoje ir iszeivystėje, Bukaitis jau seniau buvo padaręs testamentą, kad visi dasiliecziantieji Lietuvos palikimai su laiku, kuomet lietuviai turės savo liuosą muzėjų, privalo buti į tą muzėjų, kurį jis tikėjosi įvyksent liuosame Vilniuje, perkelti isz szio lenkiszkojo.

Pagaliaus, Bukaitis skubinosi pažinti ir lietuvių tautiszkią judėjimą, kaip jis dar yra. Asz pats siuntinėjau jam laikraszczius ir knygas, iszleistus Prusuose ir Amerikoj ir jis buvo jau pilnai palinkęs prie naujo darbavimosi. Pernai jis paaukavo savo dalį (100 markių. Red. ant įsteigimo lietuviszkos parodos Paryžiuje. Dar priesz myrį maldavo prisiuntinėti jam visas pasirodanczias lietuviszkas knyges ir tobulinosi lietuviszkoje kalboje, kurios per teip ilgą laiką visgi buvo neužmirszęs. Bet liga nedavė jam pasirodyti, dirbant naujai pakraipoi. Senas karejvis už laisvą Lietuvą, kuris nesziojo su savimi ne viena maskoliszkią „kulką“, 11 dienoj Kovos pasimirė, perplyszus jo karsztai szirdžiai. Prie pakasynų buvo vietiniai jo draugai ir jo vienintelė dukte, kuri isztekėjus yra už vieno daktaro Viennoje (Austrijoi). Amžina garbė Tav, Lietuvos kareivi!

Beržinėlis.

Paryžius 22 Kovo.

„Vilkas poną nesza“...

Mūsų laikraszcziuose randa me tankiai kalbama apie prietikius, koki seniaus vieszpatavo, o isz dalies ir dabar viesz-

patauja tarpe Lietuvių ir Lenkų. Gaila tik, kad iki sziol neatsirado pas mus tulas mokslinczius, kursai ant teip turtingos medegos, historijoje mūsų susineszimų su teip vadinamaisiais lenkais atrandamos, atsirem-damas, butu placziai apraszęs praeitį tautos mūsų nuo seniausio laiko ir iki sziai dienai, parodydamas mums aiszkieiai, kokias skriaudas mums suteikė lenkeliai ir kaip, kokiu budu jie prisidėjo prie sunaikinimo Lietuvių tautiszka. Man rodosi ne apsirykus galima butu jau ir dabar a priori iszsitartie, jog busentysis historikas, pripažins szeme dalyke, kad mūsų tauta praeitėje daugiause nukentėjo nuo toš butent tautos, kuri dar ir szendien mus, tarytum ant juoko, „bracia Litvini“ vadina. — Kaip ilustracija szitam darbui bei medega ateitės historikui lai bus laikomas ir sekantis faktas, nurodantis ant to, kaip labai Lietuviai tuos savo „brolius“ už jų „labdarystą“ mylėjo įpacziai gadynėje baudziavų, vidur, XIX szimtme-zio.

Pavasaryje — jai ne apsirykusu — 1861 m. numirė valdytojas Karalkreslio dvaro, Szabuneczius, kaip isz pravardės matoma, lietuviszkos paeigos žmogus, bet didelis „Lenkas“, o artymas giminaitis, ar tikras brolis Szabunecziaus isz Antanavo. Tuomet, pradzioje to nelemtos atminties „lenkmezio“, kada ir Bartninkų bažnyczioje galima jau buvo po sumai, „Bože, coś Polskę“ giedant girdėtie, kada jau ir mūsų kraszto „szlėktos“ — tarp kurių Szabunecziai ne menką žaidė rolę — buvo ne menkai suspitę, o savo patrijotizme moterys „žėlabnus“ rubus dėvėjo, „ojczyznos“ gailėdamosios, tame tai, sakau, sumiszimo laike teko tai-gi paminetamjam augszcziau „obyvateliui“ nusikapanotie. Susirinkus isz visos apygardos „po-

nams szlėktoms“, iszkelta puikias szermenis, o kad parodytie „klopams“, jog ir mirus vis-gi busentis didis skirtumas tarp „pono“ ir „kamo“, nutar-ta tapo lavoną naktije net į Bartninkus lydėtie.

Isz gulinczių pakelije kaimų: Sausininkų, Szylbalių, Ozkabalių ir k. Susirinko nakties laike szalį vieszkelio minios svieto pažiurėtu, kaip gabens į kapus tokį vanagą, kokis buvo baudziavos laike tas „ponas“ buvęs. Mūsų burys, kureme ir man teko butie, szalikelije ant auksztokos kalvos stovėjo ir Szabuneczių drauge su žibancziais smalingais duliais (phakelais) pro mus pravežus, mūsų tarpe, ne atsimenu jau kas, užtraukė sekanczią giesmę, kurę ir mes, kiek tik gerklės nesze, giedojome:

Ojczyzna nasza —

Vilkas poną nesza,

Neszė per aglyną,

Sudraskė jam klyną ...

Kitų strophų jau neatsimenu, nors jos kelios buvo. Kas butu buvęs autorius szitos giesmės — teip man ir neteko dasiznotie. Kiek pamenu, ji buvo ex prom tu lydėjimo valandoje atsiradus mūsų tunte, ir labai gerai karakterizavo, kaip ir su kokia paguoda žiurėjo Lietuvis ant tuometinių savo „ponų“.

J. Birsztonas.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Westville, Ill. Pas mus lietuviai isztikrųjų augszcziau pakilo negu kitose vietose, kur rodosi jie turėtu daug augszcziau stovėti negu stovi. „Tėvynės Mylėtojų Draugystės“ kuopa pas mus bus bene didžiausia, nors nesenei dar susitvėrė, nes skaito į 60 draugų. Kaip girdima lietuvis kalbant, tai visi labai tam pritaria ir sako, jeigu mes patys dėl savęs nedirbsim, tai kiti dėl mus isztikrųjų nieko nedarys. Jug apie mūsų reika-

lus rupestis buvo paliktas kitiems iki 1880 metų ir ką mes iš to turėjome? Nieko! Bet kada pradėjo vienas, antras dėl savęs dirbti, šiandien dirba jau daugelis, tai ką ir turime, galime jau pasirinkti laikraštį ar knygą, ko pirmai nebuvo. Kada pasidaugins mūsų tautiški darbininkai ir šelpėjai tautiškų reikalų ant dviejų ar trijų kartų, kiek šiandien yra, tada bus visai kiti, tada nekėsime dvasiško bado. Linkėtina tikrai, kad tasai pasidauginimas kuomi greičiausiai įvyktu.

Balandžio 1 dieną susitvėrė socialdemokratiškos partijos klubas po vardu D. L. K. Algerdo, prie kurio iš karto prisirasė 45 sanariai. Kliubo mieras yra dirbti politikoje ir įsitiecti knygyną, kad būtų galima praleisti atliekamą laiką su nauda, o ne vien karčiamose vėpsant. Taigi broliai darban dėl savo gerovės, visiems iš vien dirbant su laiku pasigerins ir mūsų butis.

Social. demokr. partijos sekr.

Mateusz as Dervinis.

Glen Lyon, Pa. Lietuviai czion gyvenanti ir Wanamie mislija apie statymą savos bažnyčios. Vieną bažnyčią jie turi jau pastatę, bet lenkams tikrai ir lietuviszkai nei žodelio neiszgirsta bažnyčioje. Kitą syk buvo kun. Zychovicz nekiek ir lietuviszkai mokas, bet anam ir czion išėjus, dabar lietuviai tikėjimiskuose dalykuose varu yra lenkinami, nes naujai atsiustasis kunigas lietuviszkai nemoka ir lietuviai norėdami atlikti tikėjimiskas pareigas, nenorėdami turi griebtis už lenkiskos kalbos. Kunigas neapsiima nieku būdu mokintis lietuviszkai. Kad czion būtų kunigas lietuvis, tai kitos bažnyčios statymo nei mislies nebutu, jis atliktu vienoje bažnyčioje lietuvių ir lenkų reikalus. Lietuviszką bažnytaitę pastatyti gal ir pa-

sisektu, bet baimė ima kaip užlaikys kunigą? Geriausiai iszeitu, kad prispirtu kun. iszsimokintie lietuviszkai, arba reikalauti nuo vyskupo tokio kun. kurs mokėtu ir lietuviszkai.

Vietinis.

Wilkes-Barre, Pa. Paėjus laikraštį, ar nuėjus ant susirinkimo, susiejus su pažįstamu ant galų galo vis nusznekėsi apie reikalingumą mūsų žmonėms apsiszvietimo, apie jų nelaimes, kurios iszky-la vien isz tamsybės, nemokslumo. Kad apsiszvietimo mums reikia, kiekvienas pripažįsta isz apszvietos reikalaujanczių. Vienok apszvietą nėra taip lengva įgyti, kaip tu-las mislyja. Prie apszvietos tai kaip karėje reikia pergale-ti tamsybę, o tą padaryti yra nelengva. Mūsų-gi kova su tamsybe tesesi jau keliolika metų ir szviesa tik žingsnis po žingsnio užima didesnį plotą, bet tamsybės plotai yra vis dar neapmatomi ir nuolatai kyla tamsos debesiai, slenkan-ti uždengti nuo mūsų tą menką szviesos spindulėlį. Ne-kalbant jau apie lenkus, mas-kolius ir vokiecius, kurie vi-sokiu būdu stabdo mūsų ap-siszvietimą ir kiekvienam bru-ka vis savąjį, negalima nepraleisti liuosai mūsų iszgamų, kurie turėdami žmonėse įtek-mę, vietoje raginti prie apsi-szvietimo, prie mokslo, tąjį niekina, užgina organizuotis į organizacijas tai tautiszkas, tai darbininkiszkas. Sztai mu-sų kunigėlis Gruodžio 31 d. 1899 m. ko sakyklos nesudau-zė bebaugindamas tokius tė-vus, kurie savo vaikus leidžia į mokyklą ir priegtam paaisz-kino mokslo niekingumą pasi-remdamas net ant faktų. Gir-di esą astranomai ir kitokie mokslincziai, jie žino apie žemę, orą ir žvaigždes, bet apie dangų nieko. Jieurs nerupi miszios (labiausiai jų nžpirki-mas) nei maldos; jų galvos

užimtos visokiais iszradimais, bet kas isz to viso kad tuomi gramzdina tikrai savo duszias į pragarą. Moteris ir mergi-nas tai garbina taip, kad tos drovisi ir į bažnyčią jau be-nueiti. Jisai nesigėdi žmogų bažnyčioje asabiszkai užpul-tie. Jeigu toksai kunigas tu-rėtu galę kaip caras, tai sveiki dingę lietuviai. Vardan Die-vo įstatytos valdzios jis tuoi visus sumestu į kalėjimus arba iszžudytu kaipo nepaklusnius. Esant tokiai ypatai vadovu dalies žmonių, kur gal juos nuvesti? Kada tokioje vietoje lietuviai pakils apszvietoje ar-ba tautiszkai, jeiga kunigas perstato jiems mokslą kaipo pražutingą daiktą? Kada lie-tuviai susipras ir iszvarys isz savo tarpo tokius niekverczius?

J. S. Bublīs.

Scranton, Pa. Tikiuosi jo-giai kožna isz jus sesers, ku-rios skaitote laikraszczius, ma-tėte, su koku dideliu vargu sutvėrėm vietinę „Lietuvos Dukterų“ draugystę 10 Gruo-džio 1899 m. Draugystė tapo pastatyta ant gero pamato ir szaunei užaugo, nes iki 1 Ba-landžio prisirasė net 45 sanarės. Visos buvome užganė-dintos ir tikėjomės, jogiai pas-mus nebus tų neprotingų per-siskyrimų, kaip tai buvo Pittstone. Vienok kaip sako-ma, vilkas nestaugęs neiszkenc-zia. Mūsų draugystės virszinin-kė negalėjo užkėsti matydama kaip jos tamsesnės sesers klau-sydamos protingų užmanymų kyla augszcziiau nuomonėse. Ne-žinau už kokią prekę pardavu-si savo pagirtus protavimas po laikraszczius, pradėjo ar-dyti draugystę, kad atskyrusi fanatikes galėtu jas atgal vėl užvesti ant tamsos kelio. Ne-žinant komitetui suraszė nau-ją konstituciją ant szventų pa-matų, nors senąją nevale buvo mainyti iki metų, pasiskubino atspaustie, ir praėjusį susirin-kimą, 8 Balandžio, perstatė kai-

po nutartąją visos draugystės. Kiekvienas gali atminti, kas isz to iszėjo? Prakilnesnės mo-tėrs ir merginos likosi su k a s a prie senos konstitucijos, o tamsuolės su virszininke įsi-jungė į paprastą tamsos jungą. Szitas begėdiszkas atsitikimas tegul bus persarga dėl visų mūsų moterių, kurios renka vy-resnybę draugystėms, kad da-botu ir rinktu visiems gerai žinomas ir tvirtas tautietes. Tokios veidmainiszkos ypotos tik daugiau blogo padaro. O jus sesers lietuvis! kurios esa-te jau apsipazinę sziek tiek su sanlygoms szios szalies, su-prantant didį laiką apszvietos, o neturinczios dar draugysczių, tverkite jas, laikykitės tvirtai vienybėi, nesiduokite isznau-dotojams tikėjimo daugiau dėti ant savės panczių nevalės. Parodykim kitoms tautoms jo-giai ir mes esame pakilę ant tiek prote, kad susiriszę tau-tiszku rysziu, galime gyventi be kunigų globos. Pradėki-me skaitytie apart katekizmų, kuriuos kunigai mums bruka, ir svietiszkus rasztus, o atsiras mūsų galvose noras mislies, ta-da galėsime suprast kas yra tiesa, o kas melas! Užsidegs tada mūsų szirdyse ir meilė tautiszka, kuri iki sziol rodosi užszalusi yra, kurios neužgesis tarp mūsų esanczios sesers — judosziai. *K. Teleiszcienė.*

Pittsburg, Pa. Balandžio 1 d. knygyne Vytauto Moks-liszkos Draugystės po No. 2224 Forbes str. buvo laikytos prakalbos per kun. V. R. Dilionį apie įstatymus gamtos. Po prakalbų minėtas kalbėtojas priminė apie reikalingumą „Tėvynės Mylėtojų Draugys-tės,” iszaiszkindamas jos mie-rius ir naudingumą, kas tu-liems labai patiko. Po užbai-gimui kalbos ir paaiszkinimų viens kitą pakurstydami su-tvėrė T. M. D. kuopą ir prisi-raszė 16 sanarių, įmokėdami įstojimą ir nutarė ant ateinan-

czio susirinkimo užsimokėtie metinę mokesį ir butie visame dalyvais T. M. Draugysteje. Teipogi aprinko isz savo tarpo ir virszininkus.

Vardan Kuopos

Komitetas.

Torrington, Conn. Patilpu-sioji į 13 num. „Vienybės Lietuvininkų“ isz Torringtono korespondencija mums parodė nemalonų vaizdelį. Ponas Peligrimas (raszėjas anos korespondencijos) labai nupeikė czionykszczius lietuvius už nesidarbavimą tautiszkuose reikaluose. Ponas P. turi teisybę, mus broliai czion gyvenantieji užsitarnauja ant tokios „garbės“ per jį iszreiksztos. Bet kas link priezasties, nurodytos per raszėją anos korespondencijos, mus nerangumo darbavemesi ant tautiszkos bei tėvyniszkos dirvos, tai jau yra ne girtuoklystės vaisius,—tame liudyja nekurius buitės. Czion visai mažai randasi prasigėrusių mus tautiečių; Torringtone lietuviai dar vidutiniškai ir medegiszka pasilanko: prie neperdidelio skaitliaus czion apsigyvenusių lietuvių, 7 turi dar sziekias bei tokias savas guszteles; o didokas nuoszimtis ir į užczėdyjimo vietą turi po kelis bei kelioliką szimtų dolerių pasidėjusių; teipgi nemažai yra isz czion ir į Lietuvą pinigų iszsiusta. Taigi girtuoklystė czion klestenti tarpe mažumos mus tautiečių, nebutu teip pajiegi užlaikyti mus brolių neveiklume ant tėvyniszkos dirvos, kaip kad ta žemiaus parodyta priezastis. Torringtone lietuviai, budami daugumas be jokio apszvietimo, ir be priszūrėjimo, yra suvažiavę tiesiok isz Lietuvos. Neesant kam sužadinti dvasios, mūsų broliai torringtoniečiai teip ir pasiliko užpakalyje kitų. daugiaus dirbanczių dėl tėvynės labo, kitose vietose apsigyvenusių savo tautiečių.

BroLIAI, lietuviai, gyvenanti

Torringtone! Ar ilgai dar tuosime užpakalyje kitų savo tautiečių? Nedailu mums, jog gauna progą kiti tautiečiai mus nupeikti. Kas—gi ir ne-nupeiks pataikaujaczius? Kituose miestuose lietuviai jau gana stropiai darbuojasi: tve-ria tautiszka draugystės; renka aukas ant tėvyniszkių reikalų ir tt. — Dėl—kogi mes negalime drauge su kitais mus broliais žengti į prieszakį? Bus kam ir tarpe mus kelią parodyti, tik rizskimės į kuopą.

15 Spalio 1899 mete czion susitvėrė po vardu „D. L. K. Algerdo“ tikrai tautiszka—lietuviszka draugystė, ant kurios broliams lietuviams torringtoniečiams reiktu atkreipti atyda. Toji draugystė neušigainėdina broliszka paszalpa ligoje arba numirus draugui, bet dar turi sau už mierį gaivinti broliszka bei tėvyniszka meilę ir apszvietimą. Apart to, draugystė užsiima pagal draugo norą parupinti szios szalies ukėsiszkaš popieras (*Citizens papers*). *Torringtonietis.*

Lorain, Ohio. Czionai gyvena apie 3 szejmynos ir 30 pavienių; merginų nėra. Vienas lietuvis turi karcziamą. Lietuviai dirba geležies dirbtuvėse, kur gauna algos už darbą \$1,50 ct. už 10 valandų.

Chicago, Ill. Evangeliszkaš kunigas M. Keturakaitis žada Balandžio 29 d. atvažiuoti į Chicagą dėl aprupinimo lietuvių evangelikų jų dvasiszkuose reikaluose. Vienok nežinoma ar tada bus dievmaldysta laikoma, nes lietuviai ev. dar nėra parupinę bažnyczios, kurioje galėtų dievmaldystę laikyti.

Reikale Kraziu auku.

Wanami's ir Glen Lyon, Pa. lietuviai, kaip matyti isz 14 num. „Vienybės“ szijų me-

tų, nežino kur pasidėjo pinigai rinkti pas juos 1894 metuose, žemiaus pasirasziusio ir p. Petraiczio „Vienybės“ tuomet redaktoriaus. Kad tautiečiai tų miestelių atsimintu, turiu priminti szitą: Tuom laiku Amerikoje buvo renkami pinigai nuo lietuvių dėl pakėlimo protesto už žudymą lietuvių Kraziuose, rudenyje 1893 metų. Dėl priėmimo pinigų dvi vietos: Plymouth, Pa. ir Shenandoah, Pa. Chicagosgi lietuviai darė protestą patys nuo savęs. Plymouth'o judėjimą neszė ant savo peczių visiems zinomas nabaszinikas kun. A. Burba, Plymouth'o klebonas. Ponas J. Petraitis ir žemiaus pasiraszės nuo kun. Burbos pasiūsti atsilankėme Glen Lyon'e žiemą ir kiek ten pinigų susirinko ant suveigos neatmenu, bet kad tautiečiai tos vietos liudyja buvę \$14,25 (kun. Burba yra priėmęs \$14,42 ct. R.) nėra ką ginczyti. Asz žemiaus pasiraszės ir p. Petraitis paėmė tuos pinigus, neatmenu, tiktai tiek zinau, kad kun. Burbai sugrįžę namon iszdavėm visą skaitlių kaip pinigų, teip ir viso persistatymo Wanamiečių su Glen Lyoniečiais. Neabejoju, kad „Vienybėje“ 1094 m. apie tai turėjo buti aiszki korespondencija su pilna žinia iszeigos ir pasekmių mus dviejų kelionės pas Glen Lyon'o lietuvius. Kunigas Burba vėl isz savo kaip Glen Lyon'o teip lygiai isz kitur surinktus ir pas jį priszustus pinigus suvartojo teisingiausia pagal mierio aukautojų, kada pakėlė protestą garsų ant visos Luzernės Wilkes Barre, Pa. jei neklystu 19 Kovo 1894 m. Dalyvumą proteste ėmė trys lietuviszkaš parapijos: Plymouth'o, Pittston'o ir Wilkes-Barre. Ant kiek asz galėjau zinoti, budamas lig laikui pas kun. Burbą kaipo pagėlbinikas, tiek kasztų pasidarė ant protestų ir parodos, kad sudėtų pinigų pas

kun. Burbą neiszteko, ir kad kun. Burba dar diktokai nuo savęs dadėjo. Netiktai kun. Burba, bet gyvi vyrai kaip tai p. J. Pauksztys, p. Maslauckas, p. Žukauckas isz Plymouth'o ir apielinkės gerai žino tuos atsitikimus. Kas link žemiaus pasirasziusio, tas teipogi zinoma, kad jokių protesto pinigų nei laikė, nei protesto komitete neturėjo kokio nors užsiėmimo, kadangi diena po diena buvo ant kelio į Waterbury, Conn.

Pinigų sudėtų Shenandoah, Pa. ant kiek žinojau, pas kun. Burbą nesiuntė, o kur tie pinigai dingo ir kaip suvartoti, nieko nežinau.

Kun. J. Žebriš.

„Vienybės“ num. 9 1895 m. yra paduota atskaita kun. A. Burbos nuo kražiečių aukų. Viso labo tapė priszusta ant rankų kun. Burbos \$311,59. Iszmokėta viso \$100,40. Atliko \$211,19 ct. kuriuos raszo kun. Burba iszsiuncziau „Susiv.“ kassieriui tuomet p. Tepliusziui isz Pittston, Pa. Taigi tiejie pinigai turi buti Susivienyjimo kasoje.

„Vienybės“ num. 1, 1894m. yra parasyta, kad Shenandoah, Pa. susitvėrė Kražiečių Kankintinių komitetas ir aprinktas Kaz. Radzevicius (iždinikas). — Pinigų sumestą dieną \$8,65 ct. Tame pat laike Mahanoy City ant prakalbų tapo sumesta \$20,65 ct., kuriuos pavestą globon kun. Abromaiczio. Szitųjų pinigų kun. Burbos atskaitoje nėra.

„Vienybės“ num. 1. 1895m. yra paduotas atsiszaukimas kražiečių kankintinių komiteto: kun. J. Žilinsko, kun. M. Szedvydzio ir Dr. J. Stupnicko, kad pagal užtvirtinimą Susiv. seimo 1894 metų, aukos ant kražiečių butų siunczia-

mos ant vardo kun. Žilinsko, Mt. Carmel, Pa. arba kun. M. Szedvydzio, Wilkes Barre, Pa. Ar kas jiems siuntė, nėra žinių.

1897 metuose ant Susiv. seimo Philadelphijai buvo pakeltas klausimas, kur yra surinkti ant Kražių brosiuros pinigai, kurie dar neįplaukė į Susiv. kasą? Pasiteiriauti apie tą klausimą palikta centraliz. kam komitetui. Ar ką išsiteiravo centr. Susiv. komitetas, neteko girdėti.

Isz Susiv. kasos tapė užmokėta p. Olszevskiui už spaudą knygelės „Kražių Skerdynė“ \$111,25. Tai liko Susiv. kasoje dar \$99,94 ct. Tokiu būdu kražiečių aukų butu dar isz viso \$129,24 ct. Bet kur jos?

Redakcija.

Didinkim spekas meilei tėvynės.

„Kad kiti žmonės darbe krūt,
Ir kitos tautos eln pirmyn,
Ant jų dabokim ir neatstokim,
Ir mes su joms paspėsime!“

Negalima sakyti kad lietuviai, susidėję su ponais lenkais XVI szimtmetyje, butų amžinai užmirsę savo laisvę ir atskirumą nuo kitų tautų. Visgi geidulys pro kitus pralysti ir pasirodyti, jog dar gyvi o ne numirę, kaip jau daugumas skelbia, ir szitas geismas mūsų dienose vis labiau plečiasi negu kitados. Mūsų gadynėje tiktai nuo S. Daukanto prasidėjo reikalavimas apszvietos žmonių, atgaivinimo lietuviszkos raszliavos; dieną po dienos pasirodo naujo turinio lietuviszkų raszliavoj' knygutės apie reikalingumą mokslo, apie reikalus ir laisvę tėvynės, ir vis skleidžia meilę kalbos, tėvynės ir patys savės, nes to viso geidžia musu dvasė. Lietuviams pradėjus įgyti savo kalboj' rasztus, pradėjo jie atidaryti akis ir dairytisi apie

savę, pamatė žustą, bet jie įvairiai žiuri į tą žutį.

Dauguma kaltesnių lietuvių sakosi esą tėvynainiais, jie nori tėvynei parengti gražią ateitę, bet veik kiekvienas savotiskai supranta tėvyniszkumą. Mesgi turime pirmiausiai susiprasti, koks tėvyniszkumas yra naudingiausias ir geriausiai at-sako reikalams mūsų tautos. Kad dirbti dėl labo visuomenės bei tautos, pavieniu visgi mažai ką galima nuveikti; didesnių ir svarbesnių reikalų suvis negalima yra pavieniu atlikti ir dėlto reikia neatbutinai risztis į draugystes kad suvienyti pajiegas. Susiorganizavę tik, mes galėsime nuveikti kad ir didžiausius darbus ant mūsų tautiszkos dirvos, teip, kaip kad fiziszkai daugumas darbininkų lengvai atlieka sunkius darbus. Pradžia tokios organizacijos yra jau padaryta ir labai praktiszkai, o taja yra „Tėvynės Mylėtojų Draugystė“ kurios svarbiausiu mieriu yra iszleidinėti moksliszko turinio knygas ir jas dalintie Lietuvoje beturcziams dovanai, mokant sanariams tik po 60 centų metinės. Daleiskime, prisidės prie T. M. D. 10,000 sanarių, mokant ant metų po 60 ct. tai pasidarys suma nuo \$6000; su tokia suma mes jau galėtu me iszleisti keliolika svarbių knygų ir apversti dalį pinigų ant kitų tautos reikalų, kurie sziantdien turi liktis nenuveikti dėlei stokos pinigiszkos. Tada Tėvynės Myl. Dr-tė ne tik užsiimtu knygų iszleidimu, bet szelptu beturczius studentus, užlaikytu agitatorius szviesą platinanczius ir tt. Jau ir sziantdien galima pasidžiaugti isz T. M. Dr. augumo sanariuose kaip ir medegiszkai, ir rodos netoli tas laikas, kad T. M. Dz. skaitys tukstancziais savo sanarius, o tada isz tiesų atnesz ne mažą naudą mūsų tėvynei, ir mes kaip tikri tėvynę mylinti sunus su pasidi

dziavimu vadinsimės Tėvy-nės Mylėtojai. Dar bar kur tik randasi apszvietesni lietuviai, isz geros valios sutveria kuopas, ir per tai paskutiniame laike T. M. Dr. žymiai auga, nes kas mėnesis pasidaugina su kelioms deszimtimis naujų sanarių. T. M. Dr. dar sparcziau augtų, jeigu nebutų gaiszintojų. Mes matome tankius pasiskundimus per laikraszczius mūsų draugų, kad jiems darbą trukdo mūsų kunigai, iszvadindami tokius agitatorius „bedieviais“, „szliup tarniais“ ir kitais dar vardais. Apart to dar visokiomis progomis stengiasi užkenkti platinimusi T. M. D. Klausimas czion kyla, dėlko mūsų kunigai teip persekioja T. M. Draugystę? Kuom-gi jiems ji užkenkė? Niekur negirdėjome, kad kunigai butu raginę bent kur žmones prisidėti prie T. M. D. arba butu sutvėrę kur kuopą? Geistina atviro atsakymo. Drąsiai pasakau tokiems dvasiszkiems vadovams, kad isz piktos valios tą darote, esate iszgamoms, negeidziate gerovės savo tėvynei ir broliams, ir nepamisyjate, kad isz tų paczių puslėtų delnų esate užlaikomi, bet dėl jų gerovės niekuomi nenorite atsimokėti. Mą gi rodosi, kad turint visą užlaikymą, vertėtu visą laiką paszvesti ant gerovės savo užlaikytojų, juos apszviesti, pamokinti ir organizuoti. Anot kun. Žilinsko laikytos prakalbos per XIV seimą, „jaigu ne butų czion lietuvių ir liet. parapijų, kągi asz veikezia?! Svetimtaucziai nereikalaus manęs“. Taigi tuli mūsų kunigai nesupranta rodos kas juos maitina ir kad tik per tuos „bedievius“ tapo įkurtos lietuviszkos parapijos kur pats kunigas turi sziltą vietą. Kas ne už tėvynę ir gerovę jos kariauja, toks jau dirba prieszai.

Mes-gi mieli tautiecziai nepaisykim ant tokių trukdytojų

bet savo darbą varykim tolyn; nes viskas, kas gero stojosi dėl mus abelnos naudos, ne lengvai tapo įkunyta, viskame radosi daugybės persekiotojų ir gaiszintojų, bet vis iki laikui. O ateis laikas, kad patys prieszai bus priversti stoti į mus eiles. Isz pereito gyvenimo T. M. Dr., kaip mes patys matome, yra toks paveikslas: Isz kasę girinę obelaitę, parneszam į savo sodą tarpan kitų vaisingų medzių, pasodinam ir įcziepijame nuo skanaus medzio ugelį, kuri paskiaus atnesza skanius obuolius, nors pirmiausia buvo girine ir neszė ne skanius vaisius, bet darzininko ranka tą obelaitę perkeitė. Teip ir mes negemam nė vienas su mokslu, su visu iszsitobulinimu, bet tik paugus pradedam mokintis, ypatingai pagal tėvų įcziepijamą. Toliaus nors nepasiekiam visi augsztesnių mokslų, vienok anų mokintų skaitydami rasztus dasiprozim patys ir gauname pažinti kas yra mūsų pareiga, kas esame mes patys, kaip turime ant svieto gyventi; tik reikia ant to noro. Kiekvienas žmogus atsimindamas savo gyvenimo bėgį, atsiziurėdamas atgal, mato aiszkliai, kuomi yra buvęs ir kuomi tapęs.

Mūsų tad ypatingiauses ir didžiauses rupestis turi buti, pažinti Lietuvos nusidavimus senovės gadynėje ir reikalus mūsų garbingų sentėvių, kurių darbus ir pasiszventimą dėl tėvynės užmirsę esame, nežinome patys savo kurių tėvų darbų. Kožnas geras sunus guodoja savo tėvus, tai ir mes lietuviai szios gadynės turime pažinti gyvenimą, budą, darbą ir tykibą, pažinę geriaus juos, pažinsime patys ir save. Mūsų jauni lietuviai grįždami isz mokyklų vidutinių ir augsztu jų, sugrizta su tikra savo tautos ir kalbos meile, norint visą mokslą svetimoje kalboje ir svetimoje dvaseje yra gavę. Pagirtinas yra jų iszsilaiky-

mas ir neužszalimas meilėje tėvynės. Pirmiausia vos įsvetimą mokyklą įstoję, jau ant amžių savo tautos ir kalbos išsizadėdavo, nebenorėjo nei kalbėti savo prigimtoje kalboje su giminėmis arba net tėvais, nemokančiais kitos kalbos. Tik ant nelaimės mes amerikiečiai tame laipsnyje vis žemyn puolame su savo priaugancia gentkarte, nesistengiam išauklėti jos teip, kad užaugę būtų karsztais pasėkėjais mūsų tautos. Tas pats iš priežasties nemokslumo tėvų, nesupratimo savo pareigų, savo garbės. Dėlto lietuviai ir lietuvaiteis auginkime savo vaikus teip, kad iš jų būtų geri lietuviai ir mums suteiktu garbę, nes antraip nuo savo vaikų apturėsime tik panieką. Laikykime už garbę savo kalbą, o ne svetimą.

M. J. Damijonaitis.

Isz Pilipinu.

Pas mus naujienos vis tos pacios. Karė be pabaigos. Antrą dieną Sausio kaip apšaldome Calambą, tai valkių jomės po pietinę salos dalį iki 16 Vasario ir atėję į miestelį Mahaihai apsistojome ant keleto dienų dėl pasilsio ir dagavimo drapanų, kurios galutinai nudrisko valkių jantės po kalnus, akmenis ir bruzgynus; likom basi ir nuogi kaip tilvikai. Mūsų vyresnieji užsimanė išvalyti pietinę salos dalį ir paėmę gen Shwan 6000 kareivių ištraukė sugaudytie ar išnaikintie pilipiniečius. Rodo toks užmanymas buvo, bet pilipiniečių nė pagavom, nė išnaikinom, apart kelių pulkelių išvaikymo. Nuo 2 d. Sausio iki 16 Vasario teko matyt viso ko; baimės gana o kartais ir juokų. Vieną kartą visi juokai dingo, kaip per 4 dienas buvome nieko nevalgę; isz niekur negalėjo mūsų pasiekti prigabentojai maisto, o gyventojų niekur nebuvo. Vi-

si silpnieji apsirgo, sutino jų kojos, ir jų gabenimas atgal buvo sunkiausia darbu neturint vežimų nei arklių. Musztynių su pilipiniečiais turėjome daugelį, bet didžiause buvo kalnuose tarp San Pable ir Santa Kruz. Kiek amerikonių tapo užmuszta isz tikrųjų asz negalėjau patirti, bet pats mažiau 38 užmusztus ir apie 100 sužeistų. Miesteliuose, kokius teko pereitie, nieko akyvesnio neteko pamatyti, kaip tik daugybę bažnyčių, kurios, man rodos, per didelės, per puikios ir per daug jų. Szalis iszpusztyta, gyventojai nuskurdę, o bažnyčios žėri nuo zalatų, o tai tujų nuskurdusių kraujo ir prakaito. Asz visai negaliu suprastie, kokią naudą suteikia szaliai tos bažnyčios? Mą rodosi kad kunigai su valdzia tuos skurdžius jau teip nuenegė, kad tieji kantrybės netekę pakėlė maisztus, kad viską nutrenktie nuo savo sprando. Bet nutrenkus ispanus, jiems užsikorė amerikoniai, ir kaip vargo žmonelės teip ir vargsta. Isz tų bažnyčių bent tokia nauda, kad dabar amerikoniai bile kur nuėję turi pastogę. Mieste Lipa, kuriame sandaros laike esti į 10,000 gyventojų, didžiausiojo miesto bažnyčioje radome 300 ispanų, kuriuos pilipiniečiai nesuspėjo išsivarytie. Mieste Santa Kruz gyventojai mus, rodosi, meiliai priėmė, nes jau antru kart užėmėm tajį miestą; moters baltus padurkus nusiplėszę mojavo kaipo velukais, bet kur jų vyrai, tai nesako. Santa Kruz stovi ant kranto Laguna ežero kur gali atplaukti laivai isz Manilos su maistu ir szuviais, isz kur paskui vežimais ir ant arklių gabenama tolyn. Pilipiniečiai iszsima nė dabar gaudyti amerikonių transportus ir jiems keliolika kartų nusišėkė. Užmuszė, sužeidė arba sugavo kareivius su visu transportu. Dabar visados su transportais eina druta

sargyba, bet negalima zinotie kiek kur yra pasislėpusių pilipiniečių. Mūsų toje kelionėje du pakliuvo į pilipiniečių rankas, vienas buvo mano geras draugas, James Parsons, isz Nanticoke, Pa., kuriuos vienok paleido po 10 dienų. Mūsų 37 pėstininkų pulko kompanija M. 26 Vasario iszėjo į kalnus tyrinėti vietų tarp S. Kruz ir Magdalena. Tai kaip pilipiniečiai užkurė pirtį, tai toji kompanija netekusi 23 kareivių greičiausiai sugrižo atgal. Pilipiniečiai užmuszė 2 apicieru, 5 kareivius ir 16 sužeidė. Kiek pilipiniečių užmuszė, ne žine. Vasario 19 miestelyje Mahaihai 11 val. nakczia užpuolė mūsų sargybą; pilipiniečiai per langus pradėjo szaudytie ir vieną pataikius dviem kulkom, užmuszė. Baimės buvo neapsakomai. Pilipiniečiai naktimis užpuola ant miestelių, kad neduoti amerikoniams nei iszsimegoti. Iszgirdus szuvį reik keltie ir bėgtie pagelbon, kur greitai gali ir pats galą gautie. 20 Vasario 8 val. ryte iszėjom 20 kareivių sargyba su transportu isz Magdalena į Mahaihai, ir nuėję tik pusantros mylios tapom užpulti. Jei nebutu pagelba paskui atbėgus, tai būtų buvę ir labai karszta. Pilipiniečiai paszovė tiktai apicierą į kairę ranką. Amerikoniai nespėja taisyti telegrafus, ką dieną sutaiso, tai nakczia pilipiniečiai sugadina. Kas gal iszsergėti visas linijas, gal tik pastaczius po kokia 10 kareiviu prie kiekvieno stulpo. Kada czion pasibaigs karė, tai negalima nieko pasakytie; pilipiniečiai, matyt, nori amerikoniams teip isgrįsti, kad tie patys pames juos ir iszsikraustys.

„Vienybę“ mą turbūt kas pavogė, nes negavau nuo 11 Spalnio iki naujų metų. Dabar gavau 1 num. 1 d. Kovo.

J. Jakas.

Inkirus berniukas

(Isz angliszko).

* * *

— Tėte, ar Jonas tebedirba mūsų plytyneczioj?..

— Kaip-gi, tebedirba: jis labai doras darbininkas...

— Kiek jam tėte moki?..

— Po dolerį ant dienos...

— O po kiek tėte moki ki-tiems darbininkams?..

— Po tiek, po kiek ir Jonui: po dolerį ant dienos...

— Gerai... girdėjau, kaip tėte man sakei, kad Jonas dirba už tris; ar teip?..

— Teip yra... tai sukruš darbininkas...

— Tai dėlko gi jis dirba už tokį pat užmokestį, kaip ir tie, kurie nepadaro tiek, kiek jis... Ir kodėl jis, tėte nemeta darbo?..

— Jis pasamdytas ant metų, jo rakas baigiasi beje tada, kada darbininkams užstoja netikę laikai ir kada jis kito darbo neatras... Kitą atvertus, jis turi daug vaikų, o jo žmona labai serga, žodžiu sakant, jis į pavojų įpultų, jeigu pamestų pas mane darbą.

— Aa, tai tėte apstatai jį žabangomis, ar ne tiesa?..

— Na, kad reikaluose žmonės naudojami paprastai isz visokių progų, kokios tik atsitinka...

— Teip, dabar jau žinau... Baltrus galvojo, naudojėsis isz geros progos, kada paėmė, kada nutvėrė nekuriuos daiktus, užsiziopsojus pirkliui...

— Ką tu szneki?..

— Teip sau, nieko!.. Beje, mažciau apie tai, ar buvo koks skirtumas tarp tėtės ir Baltriaus. Jis pasiėmė krautu-vėję daugiau, negu buvo užmokejęs, o tėte imi isz Jono daugiau darbo, negu už tai jam moki... Ar isztraukimas daugiau darbo, negu už tai užmokėta, yra vagystatėte?..

— Oi ne, kvailuti!.. Tai, ką asz turiu isz Jono yra tik nauda ir asz elgiuosi suvis lė-

galiszkaizkai.

— Kas tai yra lėgaliszkaizkai?

— Lėgaliszkaizkai tai yra pagal tiesą, isz daleidimo tiesos... Vislab, ką tiesa daleidžia, yra lėgaliszka... .

— A, suprantu... Privers-ti žmogų dirbti, neužmokėjus jam už tai, vadinasi nauda, ka-dan-gi tai yra lėgaliszka... Ar teip, tėtė?..

— Nesuk man galvos... tu užkamuosi mane...

— Pasakyk man, tėtė, kas tai yra tiesa?... Koku budu ji susitveria ir isz kur ji atsi-randa?..

— Balsuojanti ją įsteigia... Matai sziteip yra: tie, kurie turi tiesą balsuoti, renka sąna-rius į parlamentą,*) o paskui parlamentas nutaria, kas turi buti tiesa...

— Ar tėtė turi tiesą bal-suoti?..

— O kaip-gi, asz balsuoju už keturis kandidatus...

— Ir Jonas turi tiesą bal-suoti?..

— Teip, bet jis tegali už vieną kandidatą balsuoti...

— Ar jis balsuoja už tuos paczius kandidatus, už kuriuos ir tėtė... .

— Žinoma... Jeigu asz da-žinocziau jį balsuojant už kitą, asz tuoj pavarycziau jį...

— Suprantu, nuo žmonių, kurie sunkiai dirba, kaip va-Jonas, nedaug tepriguli isz-leidimas tiesų, ar-gi ne teip tėtė?..

— Teip, jie turi savo balsus, bet mes juos skaitome... Paprastai mes teip darom, kad jie negalėtų mums užkenkti... Per paskutinius rinkimus kan-didatų mūsų partijos buvo Plytys, o kita partija pastatė Mikelį... Žodziu sakant, mes geriausiai buvom persitikrinę,

*) Didelis skirtumas yra iszleidi-me įstatymų Maskolijoje ir Anglijoje. Maskolių caras vienas iszleidžia tiesas ir visokius paliepinimus su pa-gelba didžiunų-biurokratų, o Anglijoje karalius negali iszduoti nei vie-no įstatymo be žinios parlamento, kuris susideda isz pasiuntinių, isz-rinktų paczių žmonių.

kad kurioji nors isz tų partijų pergalės, ar szeip ar teip bus apskelbtos tiesos, kokios mums reikalingos.

— Man rodosi, jeigu nuo Jono ir jo partijos prigulėtų iszleidimas tiesų, tai žmonės butų nutarę teip lygiai per lė-galiszką vagystę, kaip dabar-tės szitie tiesdaviai nutarę ją per nelėgaliszka... . Ar tai ge-rai butų, tėtė, jei tave įkiszty kalėjiman, tuo tarpu kad mama mirtų, o vaikai pasilikty be priežiuros, atiduoti visokiems pagundinimams ir jei tėtė teip pat negalėtumei pasiteisinti tuom, kad vogei Jono triušą tik dėlto, kad žmona sirgo, o vaikai buvo alkani, ką, tėtė?..

— Gana, gana... neplepėk man czia tokių niekų...

* * *

— Tėtė, klebonas sakė, kad Jonas ir jo žmona esą geri krikszczionys... ar teip tėtė?..

— Žinoma...

— Teip-gi pasakė, nors jie esą vargšai, nors savo triboj neturi nė kokių kaurų, nė pa-paveikslų, nė gražių kedžių ir nors vargiai turi tiek, kad szeip teip pramisti, ant to viso nepaisą ir esą dėkingi Dievui... Ar tiki tam, tėtė?..

— Kaip netikėjęs... Žino-ma, jie užganėdinti...

— O-gi tėtė teip pat Dievui dėkingas?..

— Žinoma...

— Teip, tėtė turi buti dė-kingas... Jeigu Jonas dėkin-gas, nors tik po vieną dolerį tegauna ant dienos, tuotaru kad jis dirba už tris, tai tėtė turi buti dėkingas už du žmo-nes, nės nė už vieną nedirbi...

— Klausyk, eik tu dabar pasiskuisti (pasibovyti)... Te deszimts centų, bėgk daržan zooliogijos; ten yra tokios gra-žios beždžionės...

— Ne, tėtė, asz neeisiu žiu-rėti tų beždžionių... velyk pasikalbėsiu su tėtė... Klebo-nas sakė, kad velnes prigundęs Baltrų, kad jis pasivogty ta-voro krautuvėje... Ar teipos-

gi velnes prigundė ir tėtė padaryti tokią sankalbą su Jonu?..

— Et, nesuk man galvos...

Tokius niekus plepi...

— Ar Jonas eis dangun?..

— Žinoma.. jis geras krikzcz-ionis...

— Ar ir tėtė ten eisi?..

— Turiu viltį...

— Ką tėtė sakysi, jeigu Jo-nas užsimis apie tuos du dole-riu, kuriuos tėtė jam kaltas už kiekvienos dienos darbą ir jei ims ten tauzyti ir apie tai, kad tėtė teip pat pasielgiai ir su daugeliu kitų darbininkų?..

— Susimildamas, perstok ant galo... man galva jau pradėjo sopėti...

— Daleiskim, kad danguje paklaus tėtės ir apie apsudytą Baltrų ir apie jo dukteris...

— Nustok, asz tau sakau!..

— Tėtė, ar danguje yra žo-dynai?..

— Koks klausimas!.. Ką veiks ten su žodynais?..

— Beje, asz galvojau, kad tėtėi butų gerai, jeigu danguje turėtų žodynus, nes prisiejęs ten nežino, koks skirtumas tarp lė-galiszkos vagystos ir ne lėga-liszkos...

— Gana, snargliau, nė žo-džio daugiau, nės tuoj tave par-varysiu namon...

III.

— Tėtė, kas ten?..

— Tai plytyneczia, mano vaike...

— Keno plytyneczia?..

— Mano...

— Ar ir tos didelės kruvos plytų tėtės?..

— Teip...

— O gi tie surukę darbinin-kai teip-gi tėtės?..

— Ne... Musų szalyje ne-bėra jau vergystės; jie liuosi žmonės...

— O kas juos spiria, tėtė, teip sunkiai dirbti?..

— Jie dirba, kad užsipelny-ti ant pragyvenimo...

— Kodėl jie dirba, kad už-sipelnytiti ant pragyvenimo?..

— Nes jie neturtingi, dėlto ir turi dirbti...

— O kodėl jie toki neturtė-

liai, nors ir sunkiai dirba?..

— Nežinau vaikeli...

— Ar kartais kas nevagia nuo jų pelno?..

— Ne, mano vaike... Bet kodėl tu tokius keistus klausi-mus užduodi?..

— Nes asz maniau, kad jiems molio prikrito akysna, kad jie teip akli, juog nemato, kodėl jie biedni... Ar tos plytos, kurias jie dirba, nepri-guli jiems?..

— Ne, jos priguli man...

— Isz ko dirbasi plytos?..

— Isz molio

— Kaip, isz to purvyno mo-lio, kuris ten guli?..

— Teip, isz to...

— O kam priguli tas pur-vynas molis?..

— Man priguli, mano, vai-keli...

— Ar tėtė padarei tą molį?..

— Ne, mano vaike, Dievas jį sutvėrė...

— Ar jis jį sutvėrė tik dėl tėtės?..

— Ne, asz jį pirkau...

— Isz ko, isz Dievo?..

— Ne, pirkau teip, kaip perkami ir kiti daiktai...

— Ar tas žmogus, isz kurio tėtė įgijai molį, pirkto jį isz Dievo?..

— Nežinau, klausk manęs apie kokį nors kitą, lengvesnį daiktą...

— Ar szeip ar teip tai ge-ras daiktas, kad tėtė turi tą že-mę, ar-gi ne teip, tėtė?..

— Kodėl, mano vaike?..

— Nes tėtėi reiktų teip sun-kiai dirbti ant pragyvenimo, kaip ir tiems nelaimingiems žmonėms... Ar man reiks sunkiai dirbti ant pragyveni-mo, kada asz užaugsiu?..

— Ne, mano vaike; asz tau paliksiu szitą žemę, kada mir-siu...

— O žmogui mirus jo kunas nepavirsta į molį?..

— Teip, žmonių liekanos pavirsta į molį...

— O kada tėtė numirsi?..

— Nežinau... O kam tu klausi tai?..

— Tai nieko... beje, asz maniau, kad isz tėtės kuno bus kieta, stora plyta.

(Galas.)

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

PARASĖ
JONAS SLIUPAS, M. D.

(Tąsa)

Latvians izsguldē Danelaičio „Metā” ir kurs nenuilso dirbti dēl aptemusių Latvių, atsimindamas, kad tie baudžiauninkai seniaus, drauge su Lietuviais ir Sen-prusiais, yra buvę valna tauta ir kariavę yra kiltas kares. Hugenbergeris savo parapijoje kreipėsi prie motynų, kad tos mokintu savo vaikus, ir 3-syk kas savaitę apkeldavo kiemus perklausinėdamas besimokinančius; vasaros mete šventdienių rytmečiais, surinkęs į kruvą vaikus ir merginas, rengė ant rudeninių konfirmacijų; jo bažnyčios tarnas mokino jaunuomenę giedojimų. 1837 m. jis įtaisė Lub-Ezerėje pirmą mokslainę ir iš Zihravos partraukė mokytoją. Negana to. Hugenbergeris velyjo Latvians tarnauti savo gabumu, ir jis ėmė rašinėti raštus. Išėjo 1826 m. pirma knygelė „Derigs laika—kaveklis”, ir 1827 m. antroji to paties vardo, kur randame išguldymus iš Schillerio (pulksteina dzeesma, dukurs, gajums un dzelzs cepli), Goethės (zvejneeks), Buergerio, Hebelio (Auseklis, auzu putels). „Abiejuose atvējuose gangreit svetimā sēklā esmi sējēs musū žiamēje, pasitikēdamas, kad ji uzderēs ir privis. — Garsingi sētojai jā pirmusyk Vokietijoje yra pasējē”, sako pats autorius. „Latviešu Avizēs” su meile ir džiaugsmu pasveikino Hugenbergerio darbā, ir tokiu budu sudrutino saitus bendrystēs, taip juog Hugenbergeris pasiliko sādabininku iki savo amžiaus galui.

K. Hugenbergeris.

Taip-gi į „Magasin der lettisch-literarischen Gesellschaft”, Hugenbergeris patiekė keletą moksliskų raštų (1829 m.), k. v „Erfahrungen fuer die lettische Verskunst”, „Ueber die regelmässige Aussprache der lettischen Vocale”, apie Latvių synonymus ir t.t. Cion pat 1853 m. randasi latviškas perguldymas lotyniškos dainos „Gaudeamus igitur”, ir 1855 bei 1860 m. keletas kitų išguldytų dainų. Apart to, Hugenbergeris yra daug dainų ir

giesmių vokiškai parašęs, tarp tų randasi minėtasai iš Derzavino išguldymas: „augštoji giesmė Dievui ant garbės”.

1833 m. Hugenbergeris tapė įkeltas į Piltenės klebono vietininkus ir tame urėde budamas jis pašventino Rindos naują bažnyčią bei įvesdino naują kuningą į Sakaslejos draudžę. Jo duktė buvo ištekėjusi už Steffenhageno Jelgavoje, ir su taje jis vienval susirašinėjo ir jai savo širdies rūpesčius ir gėlas išliejo gromatose. Tulas savo vokiškas dainas jis perguldė latviškai ir liepdavo savo vaikams jas dainuoti. Tulas vėl Latvių tautos dainas jis perguldė ant vokiškos kalbos. Vėlesniuose savo amžiaus metuose jis dēl Latvių parašė „garrigas dzeesmas”. Taip-gi apie mokslainių lietas jis yra paren-

gęs tulą raštā. 1849 m. ir 1850 m. buvo dēl Hugenbergerio sunkus: jis pats kaullige sirgo, ir jo parapijoje viešėjo choleros liga; todėl jau 1851 m. jis atsisakė nuo kuningo amato ir iškako gyventi į Jelgavā. Cion jis tapė įkeltas į Latvių draugų bendrystės pirmsėdį, bet per 3 metus neįstengęs daug ką nuveikti, jis atsisakė nuo urėdo, po kō jį bendryba įkėlė į garbės sąnarius. Hugenbergeris pasimirė 3 d. kovo 1860 m. Jelgavoje ir tapė palaidotas ant „literatų”, beje Jono bažnyčios, kapinių.

Hugenbergerio giesmės ir dainos yra geros, ipačiai tos, kurias jis pats sudėjo. Mažiaus rods jam sekėsi su išguldymais, nors tuli išguldymai skaitosi prie geriausiųjų. Geriaus jis išguldęs yra Hebelio raštus, negu Schillerio. Štai surašas jo svarbesniųjų raštų:

- 1) Prie kn. Dull'io meilau pamokymo: Zitkahrt dauds jo gruht nahze kristihts zilweks buht.
- 2) „Latviešu Avizēsē” daugelis raštų, su parašu H-r.
- 3) Kallmeyerio vaikelių mylėtojuje: Lihdsiba.
- 4) Derigs laika—kaveklis, I. 1826; II. 1827.
- 5) Magazyne „der lett.-litt. Gesellschaft” yra daugelis jo giesmių ir dainų, ir tuli vokiškoje kalboje pamokymai, kaip reikia tikrai latviškai kalbėti, su parašu H-r arba pr.
- 6) Wezza mahzitaja (Hillnera) preeku—šwehdeena (3 giesmės), 1832.
- 7) Garrigas dseešmas, I. 1844; II. 1845; III ir IV. 1846.
- 8) Leelais Kristaps jeb Kristus—neššejs (šventa pasakaitė), 1850.
- 9) Kapeiku grahmatīnas nuo Amburges. I ir II. 1851; III. IV. V. ir VI. 1852.
- 10) Gahjeja zešsch us laimi, jeb ka tukšsch kalpiņsch par turriģu wiħru warr palikt, 1853.
- 11) Daschdaschadi raksti, I. 1855; II. 1860.

Dēl pasiskonėjimo čion pridēsime jo vieną dainutę: „Sweineeks”:

1. Kur wilni kahp, kur wilni kriht,
Tur krasta sweineeks šehd;
Nemeerigs grohsa makšcherit',
Širds newarr ispuksteht.
2. Un kamehr šehd, un kamehr gaid,
No juhros burbuļa
Isšchaujāhs ahra, mihī waid,
It šlapja šeeviņa.
3. Šchi runaja, šchi dseedaja:
Kam kraħpi waišliņu
Tu mannu nahwes karstuma
Us augšch' ar wiltibu?
4. Ak prastu tu, ka siwtiņai
Tur patihk dibbini,
Tu semme nahktu dsihle schai,
Kur esšam weššeli:
5. Tee wilni kust, nerimst ne buht,
Tam aisnemt kahju trauz,
Un širds tam pukst un šahpes juht,
Ka tam ko mihļa šauz.
6. Šchi runnaja, šchi pašmehjas;
Pa gallam bij ar to:
Pus wilke ta, pus grimme tas,
Tad wairs neredsej' šcho!

4. Vitińš (1795—?).

Matihšs Vitińš (Wihtińš), g. 18 d. lapkričio 1795 m. Leel-Eserėje, buvo nuo 1819 m. už Leel-Eseres magazino raštininką, nuo 1845 m. už mokytoją ir giedorių Snehpelėje, ir nuo 1848 m. buvo mokytoju Pormsahtėje. Jo visokių raštų, įpačiai giesmių ir dainų, kurios talpinamos buvo į Latweešchu Awises, Latweešchu laušchu draugą ir Mahjas weeši, yra didelis skaitlius, bet truksta joms skaidrios ir turtingos kalbos, ko galima butu nuo Latvio pasitikėti. Į „Kabbatas grahmatą“, kurią jis drauge su Schoenbergiu 1856 m. išdavė, tilpę yra jo daugiau kaip 40 dainų, dauguma iš vokiškos kalbos išguldytos.

Cion pridėsime jo dainą „Krambambulis“:

1. Krambambuli, ta sauz to wahrdu

Ta negohdiga brandwihna,
Ko bruhke daschs ka sahli gahrdu,
Un gribb lai duhšchu stiprina;
Bet to šauz Schuhpu—Behrtuli,
Kas miho to krambambuli.

2. Kad wehders šahp, kad duhšcha šlikta,

Un ehdeens negribb šmekkeht arr,
Kad gaddahs nemeers, šeewa pikta,
Un kahšus šmaggas kruhtis darr',
Tad tahdi Schuhpu—Behrtuli
Dserr tuhliń to krambambuli.

3. Ja kahsas jataiša teem buhtu,

Un meitu šewim prezzetu,
Labs allus wešeem dohts ne kluhtu,
Kas gohdam dserts eepreezetu;
Bet tahdi Schuhpu—Behrtuli,
Rau, wešeem dohd krambambuli.

4. Kas draugs irr ar krambambulneekem,

Tas šewi pašchu pohst' un gahn',
Wińsch atraujahs no jaukeem preekeem,
Kad schuhpu—beedri to apmahn',
Lai puhšch tee šawu stábbuli,
Tur ne—eij kur krambambuli!

5. Krambambuli, to grehku sahli,

Ne sawu muhschu nedserreet!
Juhs azzim redsoht tohpeet bahli,
Un wiśš juhś' krahjums pohsta eet.
Tad atstahjeet to buddeli:

„Nohst, nahwigs tahrps, krambambuli!“

5. Liventhal'is [1803—?].

Ansis Liventhalis, g. 28 d. kovo 1803 m. netoli Laudohnos, buvo nuo 1825 m. prie Jokubštadto vokiečių parapijos bei Birzių ir Sallos Latvių draudzės už vargamistrą ir giedorių, o dėl pastarųjų dviejų draudzių taip-gi už pagasto mokytoją. Liventhalis priguli prie geresniųjų latviškų dainių, taip kas link kalbos, kaip rithmo, ir mislių išplėtojimo. Jo kalba visur yra be kliudės, rithmas lengvus ir jaukiai skaitomas ir kožna daina apvalaina — gerai sudumota ir gražiai parašyta. Apart to, kožna jo daina turi sveiką ir gražią įtampą. Stenderis tikejosi per linksnius raštus priversti Latvius prie skaitymo, o Liventhalis savo pavalnais raštais gena skaitytojus prie labdarystos ir mielaširdystos. Viena Liventha-

lio daina nekartą gali daugiau naudos padaryti, negu tulas pilnas pamokymų raštas, kurs širdį palieka kietą. Tiktai jo raštai yra retai ir sunkiai gaunami; jie išbarstyti yra po Latweeschu Awises bei Latweeschu Łauschu draugą, su parašu L.....1 arba 45. Apart to jis yra apisaką „Bihškapa zep-pure“ išguldęs latviškai, 1860 m.

Iš jo dainų čion vieną perspausdiname, beje „Jumprawa“:

1. Bij weenreis stalta jumprawa

No astońpazmit gaddeem.
Šchi bruhtganińu tihkoja
No augstu kungu raddeem.
Tai bija waigi šarkani,
Ta zehle augsti deggoni,
Ir rubbuži netruhke.

2. Ta pušchkojahs pee špeegeła,

Pat preilenehm par špihti;
Un appakšch sihschu lakkata
Bij škunstigi šatihti
No wilnas diwi wišchkišchi,
Lai kruhtis zellahs augstaki,
Un dailaku to darra.

3. Kad mahte rihtos laidari

Un kukńa strahtdaht šahze,
Šchi, gohdigs behrns, it meerigi
Wehl gulledama šchńahze.
Woi gails, woi wista ohlu dehj,
Woi aita uršchk, woi zuhka blehj,
To gan un wehl nepratte.

4. Un woi tas nepareisi bij?

Woi rohzińas un šeijs
Preekšch tahdeem neekem radditi! —
Ta gresnojahs un deija, —
Tas jumprawińai peenahkahs,
Lai rohzińas ne melnojahs
Un ahdu newelk grumbas.

5. Tai bija šprohgu mattińi

Ik rihtos jaleek sińńa.
Ap wehderu apdomigi
Tad bohrsti likke wińńa,
Ar šchńohrehm stipri šawilke, —
Tik teewińa tad palikke,
Ka muischas preilenite.

6. Pee rattinińa šehdeht, wehrpt,

Tas klahjahs mahmulińai;
Bet jauna mohde šewi gehrbt
Peenahkahs jumprawińai.
Ik deenas jauna rohtińa! —
Jau zehlehs širdi škaudiba
Pee zittahm wińńas kahrtas.

7. Ir prezzineeki atraddahs,

Kas peeglauditees šahze;
Zits lihds pat semmei klannijahs,
Zits robkas butšchot nahze.
Kad diwi reise gaddijahs,
Tad weens us ohtru luhkojahs,
Ar wella lahstem širdi.

(Toliaus bus.)

Atsakymai.

Balsuotojams ant Kankininių Komiteto: Jau 14 num. „Vienybės“ užbaigėme rinkimus ir talpinimą balsų. Jusų gi balsai vienodi, kokiais yra išrinktas komitetas ir dėlto busite iš to užganėdinti.

Tauragiečiai. Velykos ir Varijotai Gaurės parapijai nepatilps. Rods nesiduoda gana yvairių dyvų sviete, bet tiems vos tikėti galima. Reiktu apie tai aiskesnių faktų. Prie progos pasiklausinėsim apie tai žmonių nuo Gaurės, Tauragės ir iš kaimyniszkų parapijų.

Žygūnui. Nepabaigtas klausimas apie mūsų moteris nepatilps, nes tokioje formoje gincų vesti negalima.

Ant pardavimo

gera stuba dėl gyvenimo prie ulyezios W. Orchard su 13 kambarių, gražiai isztinkavota ir apkvarbuota, sodelis vaisingų medžių ant loto. Parsiduoda pigiai, tik už du trezdaliu kiek kasztuoja. Teip gi turiu stubų ant pardavimo visam mieste.

Dasizinokite pas:

Christopher Wren Agentas
ant Centre Avenue
Plymouth, Pa.

Prakalbos.

Pagal užmanymą Dr. J. Basanavicziaus 39 num. „Vienybės“ praėjusių metų, kad lietuviai paskirtu dieną ant apvaikszciojimo 2230 metinį jubilėjų nuo laiko apsilankymo Putėjaus mūsų kraszte ir užrašymą pirmųjų istoriszkų žinių Lietuvos gyventojų. Ant tokios iszkilmingos szventės Joachimio Lelėvelio Draugystė, paskyrė 22 Balandžio, ir parengti didelį susirinkimą su prakalboms ant salės Leonardo 111 W. Market str. Providence Seranton, Pa. Dėlto yra užpraszomi vietiniai ir isz aplinkės lietuviai ir lietuvaits susirinkti. Kalbės garsūs kalbėtojai vyrai ir moters. Įžen-

ga vyrams 5 ct.; moterims ir vaikams dovanai. Prasidės 7 valandą vakare.

Sekr. Pius Dubickas.

Pajieszkojimai.

Andriaus ir Viktoro Vainorių, paeinanczių isz Kauno gub. pirma gyveno Londone (Anglijoi) paskui atvažiavo į Lowell, Mass.

Jeigu kas apie juodu žino, arba jie patys teiksis duoti žinę ant szio adreso:

V. Valentukonis,
112 N. Sherman Str.
Wilkes-Barre, Pa.

Antras metinis Balius!

Draugystė D. L. K. Gedemino kelia antrą metinį balių Subatoje 21 Balandžio 1900 m. szvetaineje „CECILIA HALL“ (P. Schmidt, propr.) po num. 101 103 Grand str. BROOKLYN, N. Y. Balius prasidės 7 valandą vakare ir trauksis per visą naktį. Muzika bus lietuviszka po vadovyste dirigento p. Rinkevicziaus. Dėlto užpraszome vietinius, kaipo ir isz apielinkių, lietuvius ir lietuvaits pributi ant tojo gražaus pasilinksminimo.

Nuolankiai užpraszo
Komitetas.

„Vienybės“ redakcijoi gaunamos szios naujos knygos.

Vilius Tell. Drama penkiūse aktūse, versta isz vokiszkos kalbos per D. V. Kudirką -30

Laisvos Valandos. Eilės. Paraszė D. V. Kudirka -15

Pasakos. Pagal Krilovą paraszė Dr. V. Kudirka -10

Laima ir Planetos -25

Aidas Lietuvos darbininkų num. 3 ir 4 -15

Lietuvos Darbininkas num. 3 -20

Isz ko kyla melai -75

Gyvenimai Szventųjų ant

koznos dienos 6-ta dalis -65

Vienakis. Apysaka isz gadyinės prancuzų revoliucijos—5

Ką turime veikti dėl mūsų iszganymo -5

Paveikslai. Paraszė Žemaitė. -15

Žmogus nepliuszkis -10

Lietuvių Prateiviai

Mažojoi Azijoi -50

Imtynės varguolių su bagocziais -10

Rasztas Szventas arba Tasztamentas Naujo Įstatymo 75ct.

Kalendorius 1900 metų -15

„Varpas“ ir „Ukininkas“

Iszleidžiami Lietuvos apszvietunų kas mėnesis, ant metų kasztuoja po \$1,00. Užsiraszant tuodu laikraszcziū, pinigūs reikia siūsti ant szito adreso:

Herrn D. Saunius

in Rokaiten

per Neukirch, Ostpr.

Vien del vyru.

Dovanai pakeli naujo iszradimo gyduolių prisiusime pacztu tik koris priduos savo adresa.

Kuris sugražins sveikata trumpam laike.

A. E. Robinson M.D.C.M.

tuojaus pertikrins kaip lengvai gali iszsigydyti savo silpnumus, jeigu vortosi tam tikslui atsakanczes gyduoles. Institutas neaprobeziuoje, bet kuris tik raszys, aplaikys dovanai pakelį užpeczėtyta kad nebutų kokio apsirikdimo prieszai apgavystę. Raszyk tuojaus.

Už 1 dol. 66 laksztus literatiszko turinio davė 1899 m.

Tevynės Sargas, V metais stovjs ant sargybos Lietuvių tautos: szviesos, tikybos ir kalbos. Adresas:

Jurgis Lapinas

Tilsit, Germany.

Ten pat gaunama

Zinyczia

Mokas už kiekviena No. Tuodu laikraszcziū spaudina nežinomus Vyskupo M. Valncziausko rasztus.

ONLY \$5.00

SEND US \$5.00 as a guarantee of good faith and we will send you any fire proof safe by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your freight depot and if you find it the equal of any fire proof combination lock iron and steel safe made and about one-third the price charged by others for the same size and grade, pay your freight agent our special factory price and freight charges, less the \$5.00 and we will return your \$5.00. 100-lb. combination lock safes for the home, \$6.95; 200-lb. office and store safes, \$11.95; 500 lbs., \$17.95; 700 lbs., \$21.95; 1000 lbs., \$28.50; 1250 lbs., \$33.50; very large double outside and double inside door safes for large business, factory, jewelry or bank, 50 inches high, 2400 lbs., \$62.75; 68 inches high, 3000 lbs., \$89.75. Freight averages 25 cents per 100 lbs. for 500 miles; for 1000 miles, 40 cents. WRITE FOR FREE SAFE CATALOGUE and special liberal C. O. D. offer. © SEARS, ROEBUCK & CO. Chicago.

M. ROSENBAUM

Geriausė dėl Lietuvių Agentura ant visos
Philadelphios.

Pardūdam LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIŲ į visas
dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszimus kiek-
vienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigūs greitai ir pigei.

Susisznekam visokiose kalbose. Pinigūs priimam ban-
kon ir iszmainom. Visame dūdam prieteliszką rodą.

Mūsų Ofisas 609 South Third str., PHILADELPHIA, PA.

OUR \$1.50 ANTI FAT BELT

For \$1.50 we furnish the celebrated BROWN'S ABDOMINAL BELT for the cure of CORPULENCY.

Corpulent people who wear the Brown's Abdominal Belt run no risk of Navel Rupture or Umbilical Hernia; you get a comfort and ease of action

you will appreciate. No corpulent person can afford to be without this belt. Cut this Ad. out and send to us with \$1.50 and 10 cents extra for postage, state height, weight, age and number inches around the body, largest part, and we will send the belt to you by mail postpaid, with the understanding that if it is not perfectly satisfactory and equal to belts that retail at \$3.00 and upwards you can return it at our expense. Write for free Belt and Truss Catalogue, SEARS, ROEBUCK & CO., CHICAGO

ZINGEIDU IR AKIVA DĒL SVIETO.

Tikrai pirmutinė vienatinė gydykla ant uželdinimo plaukų ant praplikusių galvų, slinkimą plaukų į trumpą laiką sudrutina yra duota užtikrinimas (gvarancija). Kožas užsiganėdina, kur jau tukstancziams upatų profesor. Brundza suteikiš puikius szvelnius ir tankius plaukus, ką tai laimingi per laikraszczius ir laiszkus iszreiszškė szirdingai padėkavones. Vieta ofisu yra 145 GRAND ST. ir 996 BROADWAY, Brooklyn. Norinti gautie visą rodą su informacije per laiszkus adresavokit sziteip:

J. M. BRUNDTZA CO
Box 2361, NEW YORK, N.Y.

VISOKIŲ RELIGISZKŲ DAIKTŲ

kaipo tai: Ražanczių, Szkaplierių Lietuviszkių, visokių brostvių maldų knygų Lietuviszkių ir lenkiszkių, teipgi ir visokių istoriszkių knygų Lietuviszkių ir lenkiszkių; abrozų visų szventųjų ir tautiszkių ir t. t. Gaunama pas:

J. Burman & Stepanoviczių
231 S. Roebling Str. BROOKLYN, N. Y.
(prie lietuviszkos bažnyczios.)

50 YEARS' EXPERIENCE

PATENTS

TRADE MARKS, DESIGNS, COPYRIGHTS & C.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the

Scientific American.

A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newswalers. MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Brauct. Office, 625 F St., Washington, D. C.

HOTELIS arba geriausia

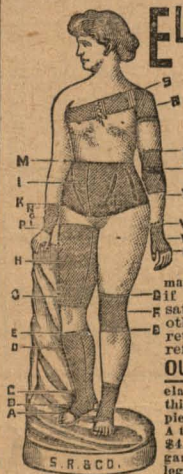
užeiga dėl darbininkų ar sziaip žmonių. Kurie norite szį bei tą dazižnoti ir szalto aluczio Taurė iszsigerti vyno ir visokių arielkų, ar cigarelų skanų užirukyti, ateikite pas:

Antaną Kalinaucką

18 N. Hancock st., WILKES-BARRE

ELASTIC GOODS

AT HALF PRICE.

If you want us to make to your MEASURE and ORDER ELASTIC GOODS for the RELIEF and CURE of VARICOSE VEINS, WEAK, SWOLLEN OR ULCERATED LIMBS, CORPULENCY, ABDOMINAL WEAKNESS OR TUMOR, state your height, weight and age, state number of inches around body or limb at each letter shown in cut and send to us with our SPECIAL PRICE. We will make the goods to order from the very finest fresh rubber elastic material, guarantee a perfect fit and if you do not find it perfectly satisfactory and equal to goods others get double the price for return at our expense and we will refund your money.

OUR SPECIAL PRICE for all fine silk elastic thigh stocking, A to I, \$1.50; thigh leggings, C to I, \$6.00; thigh piece, G to I, \$2.50; knee stocking, A to G, \$5.00; knee leggings, C to G, \$4.00; knee cap, E to G, \$2.00; garter stocking, A to E, \$2.00; garter leggings, G to E, \$2.00; ankle, A to C, \$2.00; abdominal belt, K to M, \$10.00. COTTON ELASTIC GOODS, ONE-THIRD LESS. Special Covered Elastic Abdominal Supporter, made of soft lisle thread, interwoven with protected rubber thread, 8 inches wide, \$2.00; 10 inches, \$2.25; 12 inches, \$2.50. Write for Surgery Catalogue. SEARS, ROEBUCK & CO., (Inc.), CHICAGO, ILL.

P. CH. SABAS

Geriausia užeiga dėl visų, o ir degtinė, Vynas, Alus ir Cigarai yra pirmos kliasos, taiposgi ir Bilerdą puikų laikau dėl praleidimo linksniau laiką.

PARDŪEU LAIVAKORTES

ant visokių kelių mariomis ko nū pigiausei. Siuncziu pinigūs į visas dalis svieto. Norintis kad jo pininagai siuncziami įtėvynę neprapultų ir kų greicziausei nueitu, tegul kreipsi po tokiu adresu:

P. Ch. Sabas

301 W. Centre street
SHENANDOAH, PA.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS Kaz. Miliszauskas

236 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa.
Siuva puikiausiai visokius siutus pagal naujausią madą, duoda druta ir gerą materiją ir už pige prekę.

Teiposgi senus ant naujų perdirba.
Visi pas savo Tautietį.

SEND 50 CENTS

TO US WITH THIS AD. and we will send you this Violin outfit by express C. O. D. subject to examination. This violin is a Genuine Stradivarius Model, made of old wood, curly maple back and sides, top of seasoned pine, specially selected for violins, edges laid with purfling, best quality ebony finished trimmings. THIS IS A REGULAR \$8.00 VIOLIN, beautifully finished, highly polished, with splendid tone quality. Complete with a genuine Brazil wood Tourte model bow, 1 extra set of strings, a neat, well made violin case, large piece of rosin, and one of the best common sense instruction books published. YOU CAN EXAMINE IT at your express office, and if found exactly as represented and the greatest bargain you ever saw or heard of, pay the express agent \$3.75 less the 50 cent deposit, or \$3.25 and express charges, and the outfit is yours. With every order accompanied by cash in full we will give one lettered fingerboard chart, which can be adjusted to any violin without changing the instrument and will prove a valuable guide to beginners, and we will also allow the instrument to be returned after 7 days' trial if not found entirely satisfactory in every respect. Satisfaction guaranteed or money refunded in full. Address, SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.) Chicago. (SEARS, ROEBUCK & CO. are thoroughly reliable. - Editors.)

ADRESAI

CENTRALISZKŲ VIRSZINIŲ „TĒVYNĖS MYLĒTOJŲ“ DPAUGYSTĖS.

Prezidentas — M. Bridickas
Bx 17 Lost Creek, Pa.

Sekretorius — M. J. Damijonaitis,
65 N. Leonard str. Waterbury, Conn

Kasierius — A. Olszewskis
60 Sub-Sta. Chicago, Ill

Knygius — N. Olszinskas
Bx 825 St. Clair str. Cleveland, Oh.

DR. F. J. KALLMERTEN.

Specjalistas chroniszkių ir nerviszkių ligų.

Gydo visokias užsi-
senėjusias ligas kaip
tai: Trozskulį, spaz-
mą, paralyžių, dusu-
lį, pavandeniavimą,
reumatizmą, skaudė-
jimą galvos, ausų,
akių, ir nosies, ligas
skilvio, gerklės, kru-
vinės, iszėjimą žarnų,
drugi, iszmėtymus
ant galvos ir skurus-
gumbą, sustojimą te-
kėjimų, kraujo tekė-
jimą, mėnesinės tekė-
jimą, nevaisingumą,

skausmus po gimdymui, puliavimus, ronas, atsi-
rimus, ant kuno, rožę, žarnų ligas, skandėjimą strō-
nų ir krutinės, plauti, nervų skaudėjimą, uždegimą
žarnų iszputimus, niežėjimą, uždegimą smegenų,
iszburkima puslės ligas, vėžį, diegli, akmens li-
gą, uždziuvimą, nusilpnėjimą kojų, dziovą, žarnų
ir inkstų ligas, karsztligę, niežus, iszberimus,
kirmėles, dedervines ir t. t.

GYDO MOTERIS, VAIKUS ir VYRUS

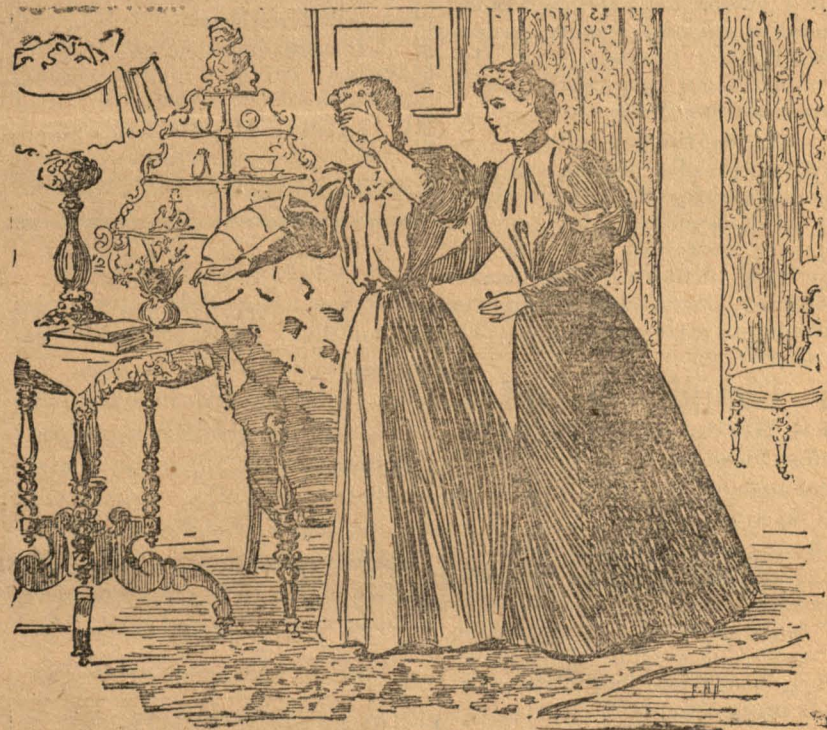
Jeigu sergi ir nustojes esi vilties iszgyti, kreip-
kis tujaus pas daktarą Kallmerten'ą ant rodos,
Dr Kallmerten'as iszgydė tukstanczius žmonių,
kurie ilgai sirgo ir nū kitų daktarų negalėjo pasi-
gelbėti ir iszsigydyti. Tie žmonės vieur garsina
vardą D-ro Kallmerten'o, ir pažįstamiems jį rody-
ja. Kreipkitės pas D-rą Kallmerten'ą tai jus isz-
gydys.

LIGAS UZSIKRECZIAMAS abejos lyties
(ar tai nū kitų gantas arba nū gludytojų paeinan-
cozias) gydo pasekmingai ir greitai. Nereikia gė-
dytis, tiktai gydytis, nes neatbojimas atveda pik-
tas pasekmes ant ateitės.

NORS LIGA BUTŲ NEISZGYDOMA, RA-
SZYK pas Dr. KALLMERTEN, APRASZYK
GERAI SILPNUMA, PADUK LYTĮ (ar vyras
ar moteriszki), amžį, szvaramą ir temperamantą
ligonio, įdėk į gromatą 2 centinę markę, paraszyk
savo pavardę ir adresą aizskiai, o gausi per laisz-
ką RODĄ DOVANAI ir tikrą nūmonę Daktaro
Liga yra iszgydoma ar ne.

Nevylykyk, bet raszyk tujaus. Adreacas:

DR F. J. KALLMERTEN.
TOLEDO, OHIO.

SHE WAS BLIND.

A blindness comes to me now and then. I have it now. It is queer—I can see your eyes but not your nose. I can't read because some of the letters are blurred; dark spots cover them; it is very uncomfortable.

I know all about it; it's DYSPEPSIA. Take one of these; it will cure you in ten minutes.

What is it?

A Ripans Tabule.

WANTED.—A case of bad health that R-I-P-A-N-S will not benefit. They banish pain and prolong life. One gives relief. Note the word R-I-P-A-N-S on the package and accept no substitute. R-I-P-A-N-S and testimonials will be mailed to any address for 5 cents, forwarded to the Ripans Chemical Co., No. 10 Spruce St., New York.

**Broliai Varnagieriai
Liudvikas ir Adomas
Laiko didelia krautuvia**

visokių valgomų daigtų, kumpių, miltų, cukriaus, arbatos, kavos ir visko kas tikt užlaikyme gyvasties yra reikalinga.

Taipogi parsidūda czebatai, czeverykai, marszkiniai ir visoki kiti daiktai. Viskas pigiausia ir dideliu pasirinkime.

Laiko arklius dėl parsamdymo pasivažinėti, veža anglis į stubas, perkrausto naminius daiktos, laiko visokių paveikslų (abrozų), ražančių, szkaplierių, kryželių, maszinukių gromatoms drukavoti, abrozus įdeda į puikius rėmus, deda langams stiklus ir t. t. Viską atlieka labai pigiai

(P. O. Box 213) 212 East Main Street,
PLYMOUTH, PA.

**Dr. Leonard Landes,
Lietuvizskas Daktaras.**

134 E. 24 Ul. New York.

Garsingas gydytojas vyrizskų ir moterizskų ligų. Mokinosi universitete New Yorke, praktikavo ligonbuciuose; Viedniuje, Berlyne, karaliszkoje mokykloje Londone, buvo perdėtinis mokslo Labanon, Bellevue, Port Graduale Hospital College ir t. t.

Už tikrina iszgydyma visų slaptų ir paprastų ligų, kaip tai: plauczių, kepenų, skaudėjimā vidurių galvos, nepomietį, apalpimā, skaudulius, žaidzas, tynimā, moterizskas ligas ir nevaisingumā. Gydymui nervizskų ligų reikia naudot elektrikinias prietaisais.

Ligas lytiszku dalu iszgydysiu į keles dienas, taipogi ligas pilvo, uždegimā žarnų, iszdžiuvimā pieno, skaudėjimā lupų, nosies, akių, ausų, nustojimā pajiegų ir t. t. Iszgydymā užtikrinu kiekviename atsitikime. Chronizskas ligas gydau pasekmingai, ir slėpemas ligas užlaikau slapybėje.

Dr. Leonard Landes.

134 E 24th st., Cor. Lexington Ave.
Offiso valandos: nū 9 ryto, iki 1 po piet.
nū 5 po piet iki 8 vakaro
Nedeliomis: nū 8 iki 10½ val. ryto;
nū 2 iki 4 val. po piet.

Rodos per gromatas dykai. Užparsydami gydyklas prisiuskite \$1.00.

Jeigu sergi, tai paraszyk kiek turi metų, kiek sveri ir apraszyk savo ligā, o asz prisiusiu gydyklas kuriomis iszsigydysi.

D. L. & W. R. R.

Trukiai iszelna isz Plymouth'o:

Ant 7:10; 8:45; 10:10; 11:51 isz ryto į Scranton New York, Philadelphia, Binghamton, Elmira Buffalo, ir visų tarpinių stacijų bel į Vakarūs.

Ant 7:34; 9:10; ir 11:5 isz ryto į Nanticoke Bloomsburg, Northumberland bel visų tarpinių stacijų ir susivienyjant dėl Williamsport, Harrisburg, Pittsburg, Baltimore, ir t. t.

Ant 2:25; 3:51; 5:00 ir 7:45 po pietų į Scranton New York, Buffalo, ir visų tarpinių stacijų.

Ant 2:52; ir 7:13 po pietų į Northumberland ir visų tarpinių stacijų susivienyjant dėl Williamsport, Harrisburg, Pittsburg, Baltimore ir t. t.

Tiketetai už pigiause prekę į visas szalis, Sziaurā — Pietūs, Rytūs ir Vakarūs ir į minksztujų anglių apielinkes. Pasiklauskite ant dypo Plymouth, Pa.

NAUDOKITES.

ISZ PUIKIAUSIOS ant svieto popieros dėl gromatu ratzymo su puikiausioms kvietkoms, apskaitymais ir pavincziavonėms parsidūda po neiszpasakytai nžemintā prekę. Kas prisius 33c pacztinėms markėms gaus tuzinā tų puikiasių ant visos pasaulės popierių su konvertais; kas prisius \$1.00 gaus 5 tuzinus. Kasztus prisiuntimos apmokame

Perkupeziams, agentams ir pedlioriams dūdame didelį pelnā. Ant pareikalavimo iszs'nucizame į visas dalis Amerikos

Užsisteliūdami į ožieras ir prisiusdami ant jų pinngus visada uždėkite szitokā adresā.

W. KUDARŪCKAS, & CO.,
Box 234 LAWRENCE, MASS.

Lietuviu užeiga.

Geriause užeiga dėl lietuvių isz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaip tai: Alų, Arielkā, Likierā, Vynā ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siuncziu pinngus į visas dalis svieto. Pardūdu Laivakortes ant visų linijų. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszkā rodā.

Todėl nepamirszkit jog mano HOTELIS po No 1837 Main Ave. Providence, SCRANTON, PA.

Petras Lipavyczia.

SEND 50 CENTS to us with this ad, and we will send you celebrated LA BERTA GUITAR by express, C. O. D., subject to examination. It is Genuine La Berta American made instrument of great beauty, perfect rosewood finish, very highly polished. Handsomely inlaid around sound hole and inlaid stripe in back, celluloid bound top edge. Fingerboard accurately fretted with raised frets, inlaid pearl position dots, American made patent head, and finest nickel plated tailpiece. A REGULAR \$8.00 GUITAR, powerful and sweet toned, furnished complete with an extra set of best quality steel strings and a reliable instruction book which teaches anyone how to play.

EXAMINE THE GUITAR at your express office and if found exactly as represented and the greatest bargain you ever saw or heard of pay the express agent \$3.65 less 50c, or \$3.15 and express charges and the complete outfit is yours. Satisfaction guaranteed or money refunded in full.

SPECIAL PREMIUM OFFER. With every order accompanied by \$3.65 cash in full we will give a Lettered Fingerboard Chart. It is an accurate guide, having all notes, with sharps and flats in full view, and can be easily adjusted to any guitar without changing the instrument. With the use of the lettered fingerboard anyone can learn to play without the aid of a teacher. Write for free musical instrument and piano and organ catalogue. Every thing at lowest wholesale prices. Address, **SEARS, ROEBUCK & CO., CHICAGO** (SEARS, ROEBUCK & CO. are thoroughly reliable. — Editor.)

STEBUKLAS!
Mr. A. Wilke, 93 Trumbull St
Cleveland, Ohio.
razo: „Severos Balsamas dėl Plauczių padarė stebuklų mano szelmynoje. Mano algintinis sunus turėjo baisų kosulį ir po suvartojimo vienos plėczkės Severos Balsamo nuo Plauczių visizskai pasveiko.“

Geresnės gyduolės nuo kosulio, perzalizmoir plauczių ligų geriause

**SEVEROS
Balsamas dėl Plauczių.**
25 ir 50 Centu.

Greiciziause pagelba ir tiziansis iszgydymas nuo kaulų gelimo, Neuralgijos, Megaros skaudėjimo ir suputimo, užtikrinanciziai iszgydo vartojant geriausia szelmyniszkā gyduole

Severo's St. Gothard'o Aliejo
PREKĖ 50 CENTŲ

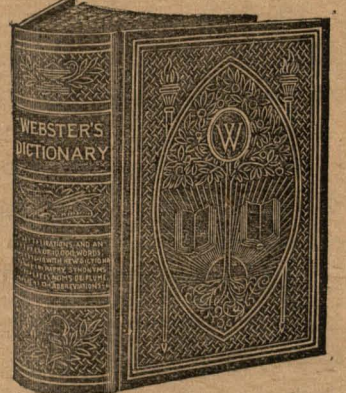
W. F. SEVERA.
MANUFACTURING PHARMACIST.
CEDAR RAPIDS, IOWA.
Severos gydūlės yra gaunamos pas A. Groblevskij, 111 Main str. Plymouth, Pa.

Graiciziausiai iszgydo visokias ligas

Dr. J. Szlupas
421 Penn. Ave.
Scranton, Pa.

An \$8.00 DICTIONARY for \$1.00

The New Werner Edition of Webster's Dictionary.....

Newly and magnificently illustrated. We offer you the best Dictionary ever put on the market at a low price. This new edition contains many special features such as dictionary of Synonyms and Antonyms, lexicon of foreign phrases, dictionary of abbreviations, colored plates, etc., etc. Remember this is not the cheap book but a beautifully printed edition on fine paper with thousands of valuable additions of aid to students and business men. If you desire this book, send us our special offer price, \$1.00, and we will send you this great dictionary, bound in cloth or send us \$2.00 and we will send the same book bound in full tan sheep, with a beautiful cover design. The handsomest low-priced Dictionary ever published. For every day use in the office, home, school and library this dictionary is absolutely unequalled. Forwarded on receipt of our special offer price, \$1.00 for cloth binding or \$2.00 for the full tan sheep. If it is not satisfactory, return it and we will refund your money. Write for our special illustrated catalogue, quoting the lowest prices on books, FREE. We can save you money. Address all orders to

THE WERNER COMPANY,
Publishers and Manufacturers. Akron, Ohio.
(The Werner Company is thoroughly reliable. — Editor.)

WM. N. REINOLDS, Jr.,
ADVOKATAS.
42 Welles Building,
Wilkes-Barre, Pa. Telephone 306
Skolina piningus.

W. SŁOMINSKA,
679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.
Mano Dirbtuve tapo Apdovanota

DWIEMS MEDALIAIS ant Kosciuszkos Parodos už rupestringā, teisingā ir artistiszkā iszdirbimā.

KARUNŲ, SZARPU, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreiksztį guodotiniems Kunjgams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu visus augszcziaus paminėtus daigtus Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei, nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais įgijau geriause praktikā ir dėl to galiu viskā padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

